

Finantsinspektsioon

EESTI FINANTSTEENUSTE TURG
30. juuni 2023. aasta seisuga

Ülevaates käsitletakse Finantsinspektsiooni järelevalve alla kuuluvate ettevõtete Eestis osutatud teenuseid konsolideerimata andmete alusel.

Finantsinspektsioon

Sakala 4
15030 Tallinn
+ 372 668 0500
+ 372 668 0501
info@fi.ee
www.fi.ee

SISUKORD

1. Finantsteenuste turu üldine areng	4
2. Hoiustamine	5
3. Pankade väljastatud laenud	10
4. Krediidiandjate väljastatud laenud	16
5. Investeerimis- ja pensionifondid	20
6. Väärtpaberiportfellide valitsemine	24
7. Väärtpaberiturg	25
8. Elukindlustuse turg	27
9. Kahjukindlustuse turg	33
10. Makseasutuste makseteenused	40

1. FINANTSTEENUSTE TURU ÜLDINE ARENG

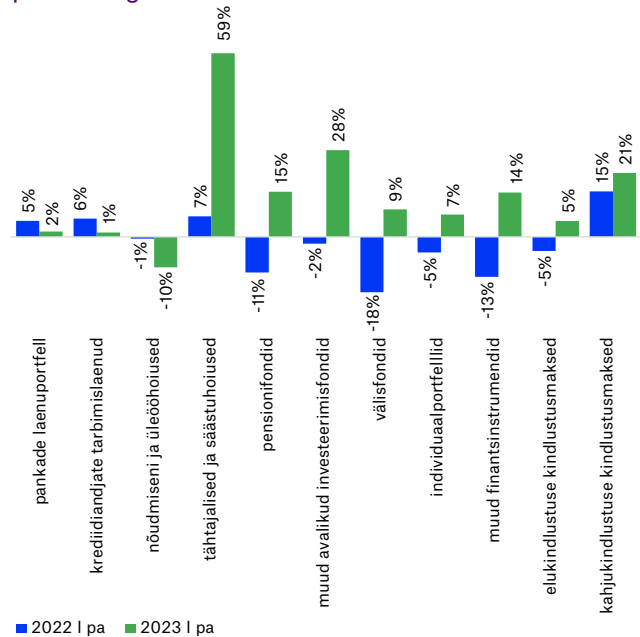
2023. aasta esimesel poolel mõjutasid Eesti finantsteenuste arengut kõige rohkem intresside tõus ja aktsiaturgude kerge kasv.

Kiiresti tõusnud intressimäärad pärssisid ühelt poolt pankade ja krediidiandjate laenuportfellide kasvu, kuid teiselt poolt võimaldasid hoiustada arvelduskontodel seisvat raha parema hinnaga. See aga kasvatas tähtjaliste hoiuste mahtu (joonis 1).

Maailma aktsiaturgude kasv tegi paljud investeringud väärtuslikumaks. Taas kasvas ka pensionifondide varade maht. Teise pensionisamba lepingute lõpetamisest tulenevad väljamaksud olid varasemast väiksemad ja nende mõju pensionifondide varadele ei ole enam määrav.

Suuresti tariifide tõusust tingituna saavutas kahjukindlustuse maksete maht viimase aja suurima kasvu ja ületas oma kriisieelse taseme.

Joonis 1. Peamiste finantsteenuste mahu muutus poolaastaga

2. HOIUSTAMINE¹

HOIUSTE JÄÄK

Hoiuste kogumaht Eestis tegutsevates pankades kasvas 2023. aasta esimesel poolel 1% ehk 358 miljoni euro võrra² ja ulatus juuni lõpuks 28,4 miljardi euroni. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga oli kasv pisut suurem, kuid jäi alla varasematele aastatele, kui kasvutempo oli üle 5% poolaastas.

Tähtaja vaade

Kuigi hoiuste kasv jäi tagasihoidlikuks, toimusid nende struktuuris suured muutused. Kuna tähtjaliste hoiuste intressimäärad tõusid kiiresti, suunasid hoiustajad arvelduskontodel oleva raha intressi teenima. Selle tulemusena kasvasid tähtjalised ja säästuhoiused rekordiliselt kiiresti, 59% ehk 2,5 miljardit eurot, ulatudes juuni lõpus 6,8 miljardi euroni (joonis 2).

Ka tähtjaliste hoiuste arv kasvas hüppeliselt: poolaastaga sõlmiti 91 000 uut hoiuselepingut (joonis 3), mis on arvuks seni ajaloo suurim kasv. Kokku oli juuni lõpu seisuga avatud

Turu jaotus hoiuste mahu järgi (kolm suurimat turuosalist):

Swedbank	41%
SEB Pank	22%
LHV Pank	17%

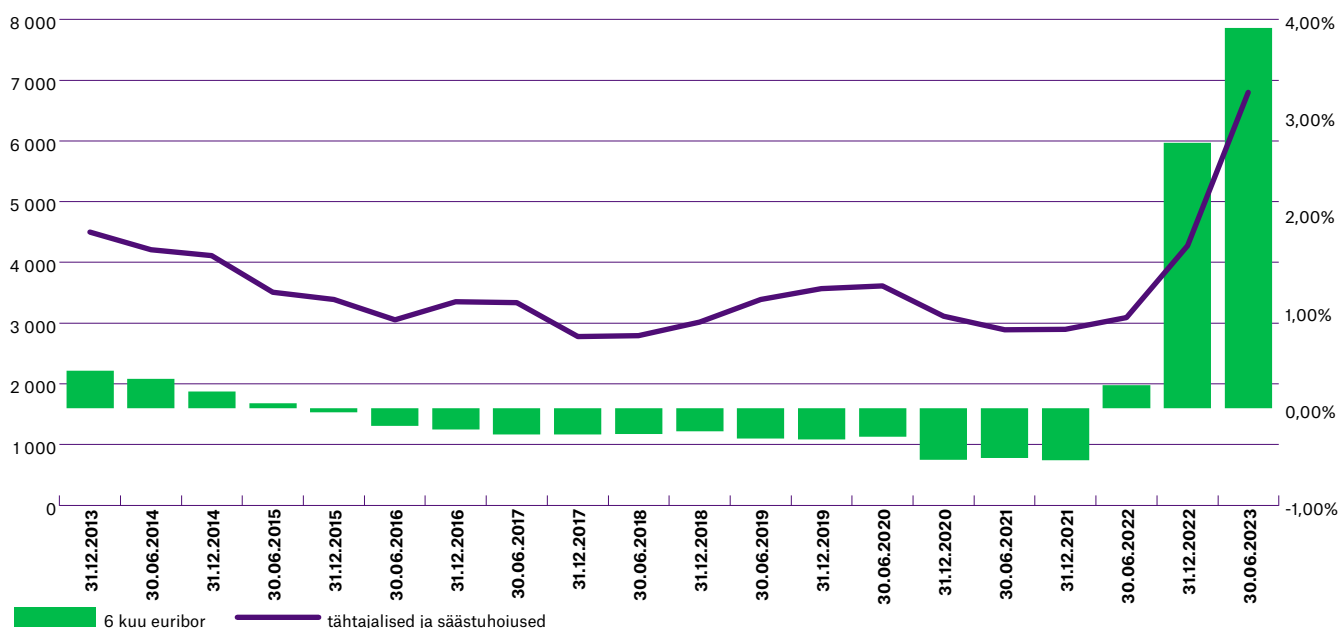
Kliente: 3 227 939 kehtivat lepingut

Teenuste maht: hoiuste kogumaht 28,4 miljardit eurot

479 000 tähtjalist ja säästuhoiust, millest valdav osa ehk 462 000 lepingut kuulus eraisikutele.

Igapäevasteks arveldusteks mõeldud arvelduskontode jääk vähenes peamiselt tähtjaliste hoiuste mahu tõusu tulemusel 2023. aasta esimesel poolel 10% ehk 2,3 miljardi euro võrra. Juuni lõpus oli eraisikutele ja ettevõtetele arvelduskontodel raha kokku 20,8 miljardit eurot. Muid hoiuseid oli 0,8 miljardi euro väärtuses.

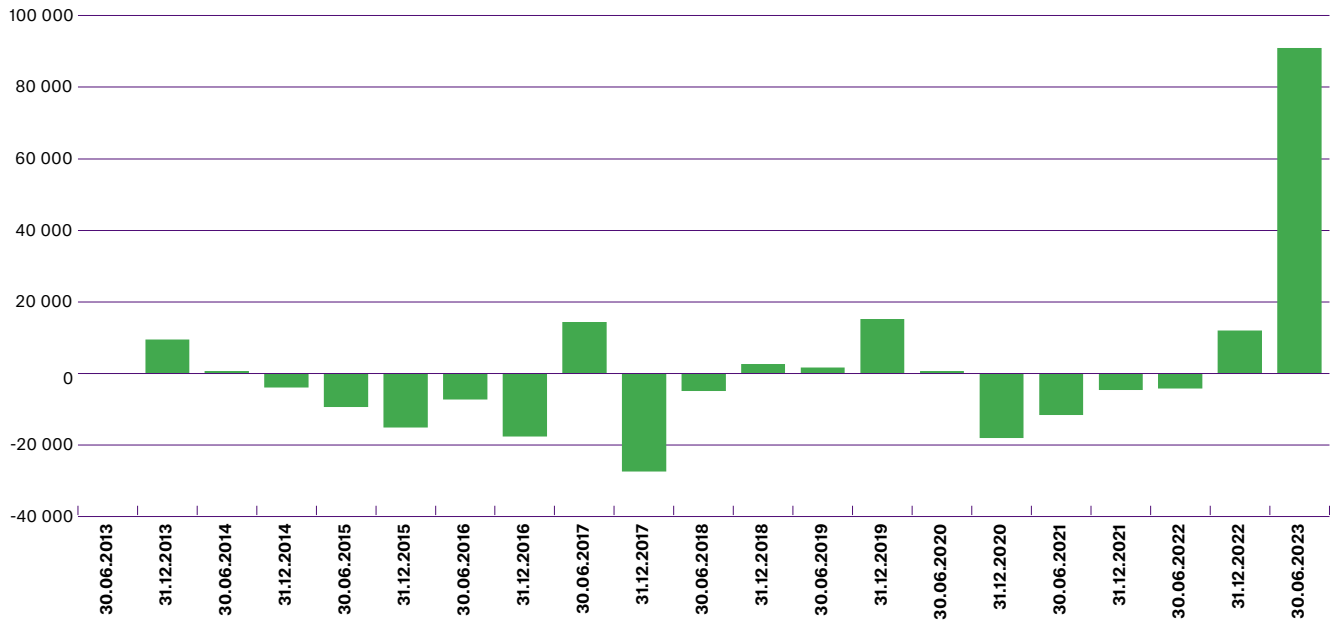
Joonis 2. Tähtjalised ja säästuhoiused pankades mln eurodes

¹ Andmed hõlmavad kõigi Eestis tegutsevate krediidiasutuste ja välisriikide krediidiasutuste Eesti filiaalide hoiuseid ehk nii Eesti residentide kui ka mitte-residentide hoiuseid. Andmed ei sisalda hoiuseid, mis on avatud Eesti krediidiasutuste välisriikide filiaalides.

² Sisaldab ka hoiuste vahendamise veebiplatvormi kaudu kaasatud hoiuseid.

Joonis 3. Tähtajaliste ja säästuhoiuste arvu muutus

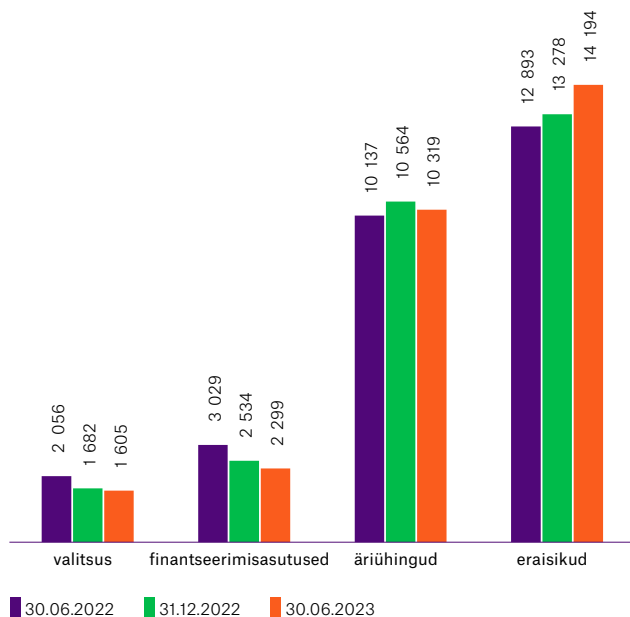
Kliendigruppide vaade

Aruandeperioodil kasvasid eraisikute hoiused, ent kõikide teiste kliendigruppide hoiuste jääk vähenes. Eraisikute³ hoiuste jääk kasvas aasta esimesel poolel 7% ehk 916 miljoni euro võrra ja ulatus juuni lõpus 14,2 miljardi euroni (joonis 4). Äriühingute⁴ hoiuste jääk vähenes 246 miljoni euro võrra ja ulatus 10,3 miljardi euroni. Finantseerimisasutuste⁵ hoiuste jääk vähenes 236 miljoni euro võrra ja ulatus 2,3 miljardi

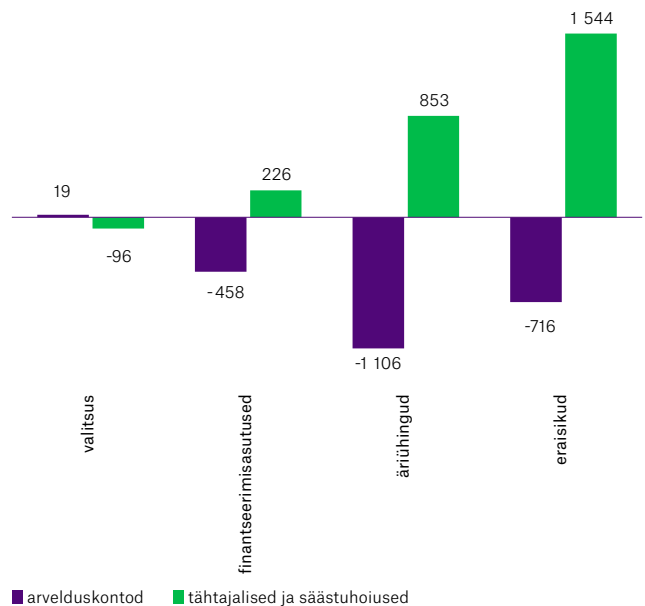
euroni. Valitsussektori⁶ hoiuste jääk vähenes 77 miljoni euro võrra ja ulatus 1,6 miljardi euroni.

Peaaegu kõikide kliendigruppide (v.a valitsussektor) arvelduskontodel oleva raha jääk vähenes. Tähtajalised ja säästuhoiused on samal ajal aga kasvanud (joonis 5).

Joonis 4. Hoiuste maht mln eurodes

Joonis 5. Hoiuste mahu muutus 2023 I pa mln eurodes

3 Sisaldab ka mittetulundusühinguid.

4 Sisaldab ka riigi või kohaliku omavalitsuse äriühinguid.

5 Sisaldab ka kindlustusandjaid ja pensionifonde.

6 Valitsussektor koosneb keskvalitsusest, kohalikest omavalitsustest, riiklikest sotsiaalkindlustusfondidest ja muudest eelarvevälistest fondidest.

PANGAHOIUSTE TURU JAOTUS

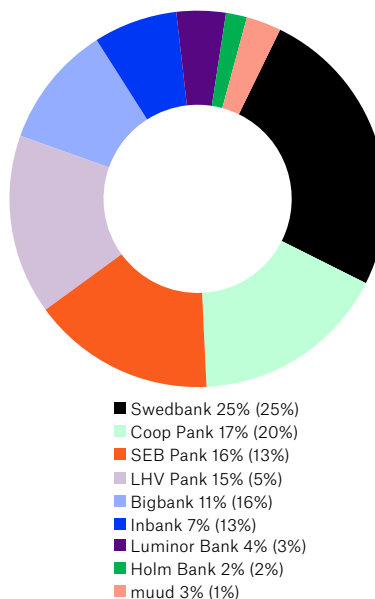
Suurim muutus hoiuste turu jaotuses 2023. aasta esimesel poolel oli väikepankade turuosade kasv: Coop Panga turuosa kasvas 4%lt 6%ni, Bigbanki turuosa 4%lt 5%ni ja Inbanki turuosa 1%lt 2%ni (joonis 6). Swedbanki, LHV Panga ja Luminor Banki turuosad aga vähenesid. Suurimad turuosad kuulusid endiselt ülekaalukalt Swedbankile (41%), SEB Pangale (22%) ja LHV Pangale (17%).

Tähtajalised hoiused koondusid enamasti nelja pank (joonis 7): Swedbankis oli neist 25%, Coop Pangas 17%, SEB Pangas 16% ja LHV Pangas 15%. Enim kasvasid tähtajalised hoiused LHV Pangas – kui aasta tagasi oli seal 5% kõikidest tähtajalisest hoiustest, siis tänavu juunis juba 15%.

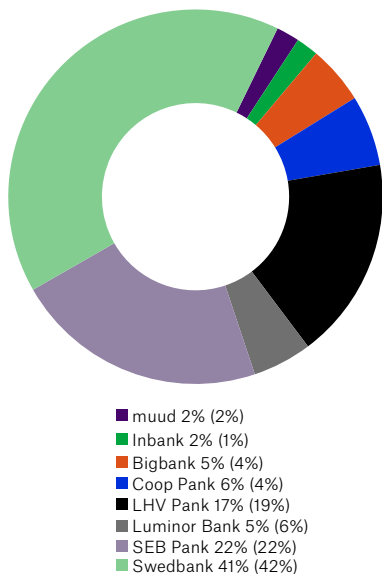
Kliendiliigi vaates toimusid suuremad muutused valitsus-sektori ja finantseerimisasutuste hoiuste turu jaotuses.

Valitsussektori hoiuste turul suurenes märgatavalt Coop Panga ja Luminor Banki turuosa (joonis 8). Suurim turuosa kuulus Swedbankile (28%). Teiseks on tõusnud Luminor Bank 26% turuosaga.

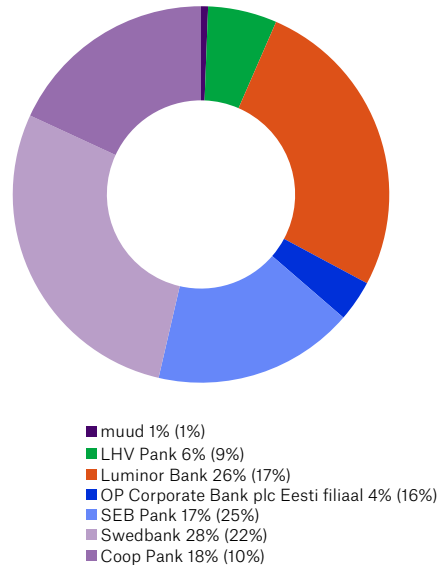
Joonis 7. Tähtajaliste ja säästuhoiuste jaotus pankade vahel 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

Joonis 6. Hoiuste turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

Joonis 8. Valitsuse hoiuste turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

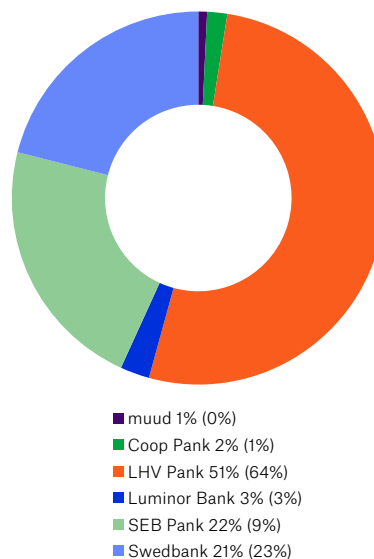

Finantseerimisasutuste hoiuste suurim turuosa kuulus LHV Pangale (51%). Järgnesid SEB Pank 22% ja Swedbank 21% turuosaga (joonis 9).

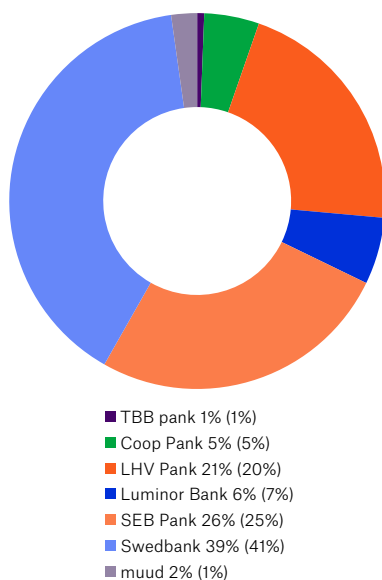
Äriühingute hoiuste puhul on teistest rohkem oma turuosa kasvatanud SEB Pank ja LHV Pank (joonis 10). Suurimad turuosad kuulusid endiselt Swedbankile (39%) ja SEB Pangale (26%).

Eraisikute hoiustest kasvatasid oma turuosa kõige rohkem LHV Pank, Bigbank ja Coop Pank. Kõige rohkem vähenes Swedbanki ja SEB Panga turuosa (joonis 11). Eraisikute hoiuste suurimad turuosad kuuluvad endiselt just Swedbankile ja SEB Pangale, vastavalt 46% ja 20%.

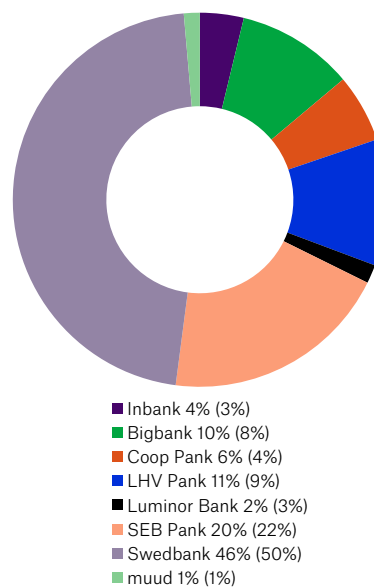
Joonis 9. Finantseerimisasutuste hoiuste turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

Joonis 10. Äriühingute hoiuste turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

Joonis 11. Eraisikute hoiuste turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

HOIUSTE ARV JA SUURUS

2023. aasta esimesel poolel jätkus hoiuselepingute arvu kiire kasv. Kokku lisandus poole aastaga 155 241 hoiuselepingut (2022. aasta esimesel poolel 40 959). Kiiret kasvu toetasid eraisikute hoiused, mille arv suurenes poole aastaga 137 984 võrra, sh kasvas tähtajaliste ja säästuhoiuste arv 80 513 võrra. Äriühingute hoiuselepingute arv suurenes poole aastaga 15 461 võrra, sh kasvas tähtajaliste ja säästuhoiuste arv 8882 võrra.

Kokku oli Eestis tegutsevates pankades juuni lõpus 3,2 miljonit hoiuselepingut. Nendest 2,7 miljonit olid nõudmiseni ja üleööhoiuste lepingud ning 479 000 olid tähtajalised ja säästuhoiused (Tabel 1).

Tabel 1. Kehtivate hoiuselepingute arv* 2023. aasta juuni lõpu seisuga

Hoiuste liik	31.12.2022	30.06.2023
Nõudmiseni ja üleööhoiused	2 660 795	2 720 903
sh eraisikute hoiused	2 340 299	2 393 587
Tähtajalised ja säästuhoiused	388 390	479 328
sh eraisikute hoiused	381 948	462 461
Investeeringis- ja muud hoiused	23 513	27 708
sh eraisikute hoiused	22 715	26 898

* Hoiused, millel on rahaline jääk. Arv hõlmab nii Eesti residentide kui ka mitteresidentide.

3. PANKADE VÄLJASTATUD LAENUD⁷

LAENUPORTFELL

Pankade väljastatud laenude kogujääk kasvas 2023. aasta esimesel poolel aeglasemini kui aasta tagasi: 426 miljoni euro võrra ehk 1,7%, ulatudes juuni lõpuks 25,5 miljardi euroni. 2022. aasta esimesel poolel oli kasv 1,2 miljardit eurot ehk 5,2%.

Laenukasvust kõige suurema osa moodustasid laenud eraisikutele. Eraisikute⁸ laenude jääk suurenes 2023. aasta esimesel poolel 321 miljoni euro võrra. Äriühingute⁹ laenude jääk suurenes 72 miljoni euro võrra, finantseerimisasutuste¹⁰ oma 14 miljoni euro võrra ja valitsussektori laenude jääk 17 miljoni euro võrra.

Juuni lõpu seisuga oli eraisikute laenude jääk 11,9 miljardit eurot ja äriühingute laenude jääk 9,4 miljardit eurot (joonis 12). Finantseerimisasutustele antud laenude jääk oli 3,4 miljardit eurot ja valitsussektorile 0,8 miljardit eurot.

Nagu varemgi hoogustasid eraisikute laenude kasvu eluaseme-laenud (joonis 13), mis kasvasid kuue kuuga 287 miljoni euro võrra (2022. aasta esimesel poolel 494 miljoni euro võrra).

Turu jaotus laenuportfelli jäägi järgi (kolm suurimat turuosalist):

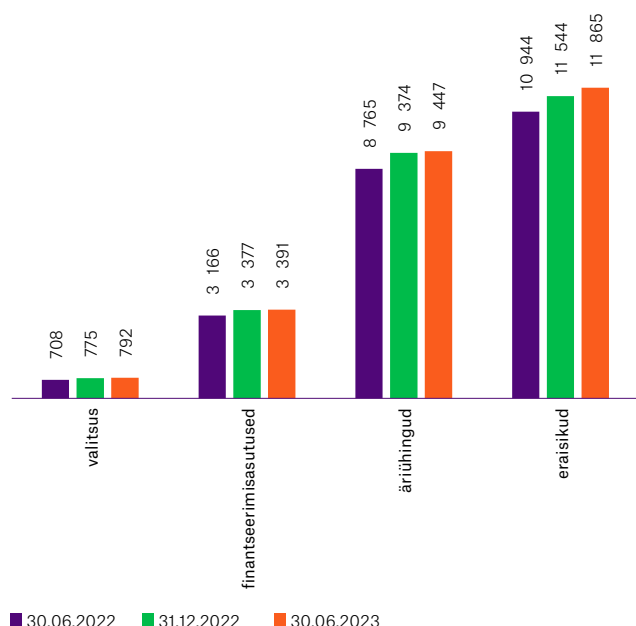
Swedbank	38%
SEB Pank	25%
LHV Pank	13%

Eraisikute kliente: 622 537 kehtivat lepingut
Teenuse maht: koondlaenuportfelli jääk 25,5 miljardit eurot

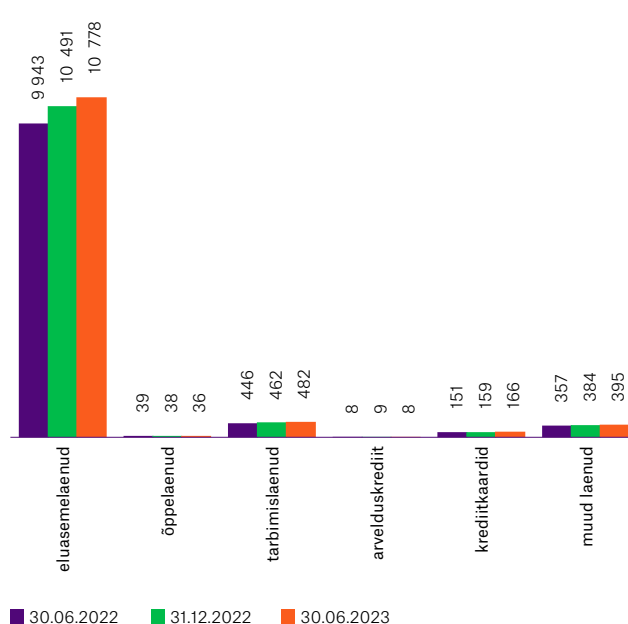
Pankade eraisikute laenuportfellis on tarbimislauende osakaal teisel kohal. Tarbimislauende jääk suurenes poole aastaga 20 miljoni euro võrra.

Viimasel aastal on taas hakanud kasvama krediitkaartide jääk. 2023. aasta esimesel poolel kasvas see 7 miljoni euro võrra.

Joonis 12. Laenude jääk mln eurodes

Joonis 13. Eraisikute laenude jääk mln eurodes

7 Eestis väljastatud pangalaenud.

8 Sisaldab ka kodumajapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone.

9 Sisaldab ka riigi või kohaliku omavalitsuse äriühinguid.

10 Sisaldab ka kindlustusandjaid ja pensionifonde.

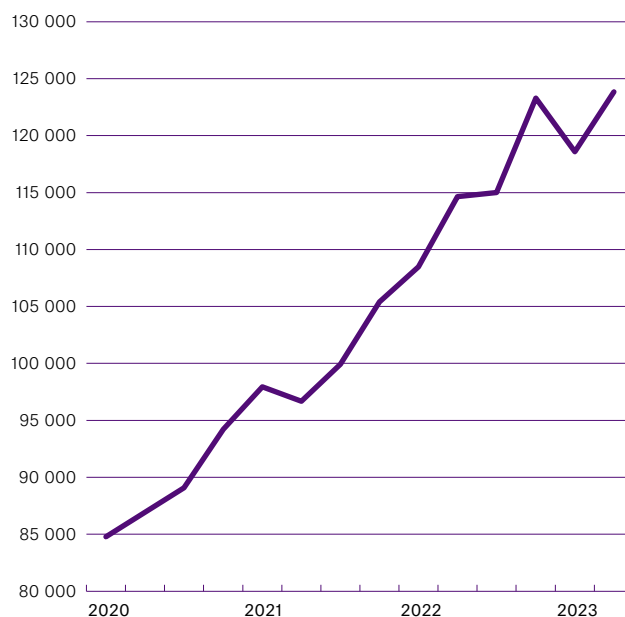
ERAISIKUTE KESKMINE LAENUKOORMUS

Nagu ka eelmistel perioodidel mõjutasid 2023. aasta esimesel poolel eraisikute laenukoormust kõige rohkem eluasemelaenud. Väljastatavate eluasemelaenude keskmine summa on poole aastaga kasvanud 569 eurot ja oli juunis 123 849 eurot (joonis 14a).

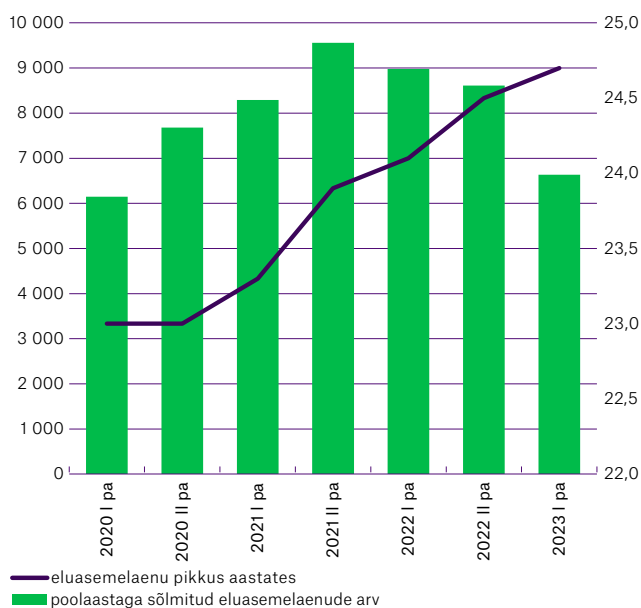
Uute eluasemelaenude keskmine pikkus on kasvutrendis, nimelt on see poole aastaga pikenenud 24,5 aastalt 24,7 aastani (joonis 14b). Veel mõni aasta tagasi oli eluasemelaenu keskmine pikkus Eestis 23 aastat. Seejuures on näha, et viimasel pooleteisel aastal hakkas uute lepingute arv vähenema: 2023. aasta esimesel poolel sõlmiti 6637 uut eluasemelaenu, aasta tagasi ehk 2022. aasta esimesel poolel oli see arv märksa suurem, 8979.

Uued laenud, mille keskmine suurus on viimasel ajal kasvanud, mõjutavad keskmist laenujääki. Kuue kuuga on enamiku laenu liikide keskmine jääk kasvanud. Erandiks oli arvelduskrediit ja muud laenud, kus keskmine laenujääk vähenes.

Joonis 14a. Uue eluasemelaenu keskmine summa eurodes

Joonis 14b. Uute eluasemelaenude arv ja nende keskmine pikkus

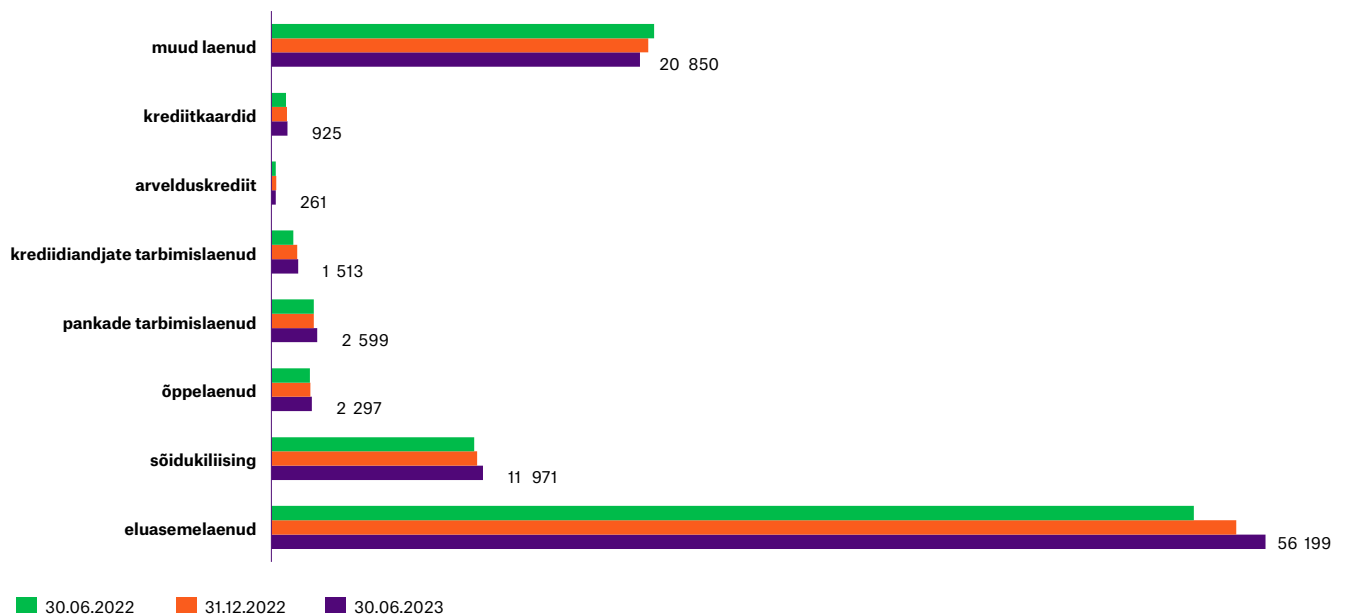
Keskmine eluasemelaenu jääk oli juuni lõpus 56 199 eurot (joonis 15). Sellele järgnes sõidukiliising, mille keskmine jääk oli 11 971 eurot.

Muude laenude¹¹ keskmine jääk oli 20 850 eurot. Selle jäägi suurus mõjutavad suhteliselt suured äritegevuse rahastamiseks võetud laenud. Äritegevuse rahastamise keskmine laen oli 27 387 eurot.

Pankade keskmine tarbimislaenu jääk (2599 eurot) oli märkavalt suurem krediidiandjate keskmisest tarbimislaenu¹² jäägist (1513 eurot).

Krediitkaardi keskmine laenujääk oli 925 eurot. Õppelaenude keskmine jääk oli 2297 eurot.

Joonis 15. Erasisikute laenude keskmine jääk eurodes

11 Erasisikud ja mittetulundusühingud võtavad muid laene muu hulgas väärtpaberite soetamiseks ning äritegevuse alustamiseks ja laiendamiseks.

12 Krediidiandjate tarbimislaenude hulka on arvestatud ka muu rahaline krediit ja vara ost järelmaksuga.

PANGALAENUDE TURU JAOTUS

Suurimad laenuportfellid kuulusid juuni lõpus Swedbankile (38%), SEB Pangale (25%) ja LHV Pangale (13%) (joonis 16). Väiksemad pangad (Coop Pank, Bigbank, Holm Bank) kasvatavad laenuurul oma turuosa edasi.

Juuni lõpuks olid valitsussektorile kõige rohkem laenu andnud Swedbank (41%) ja SEB Pank (34%) (joonis 17).

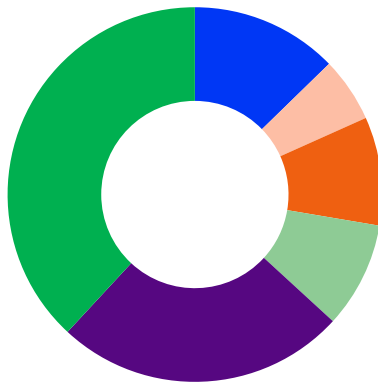
Finantseerimisasutuste laenud on enamasti jagunenud kolme suurpanga vahel (joonis 18). Suurim osa ehk 36% on koondunud Swedbanki. SEB Pangale kuulus 25% ja Luminor Bankile 14% finantseerimisasutuste laenudest.

Joonis 17. Valitsemissektori laenude turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

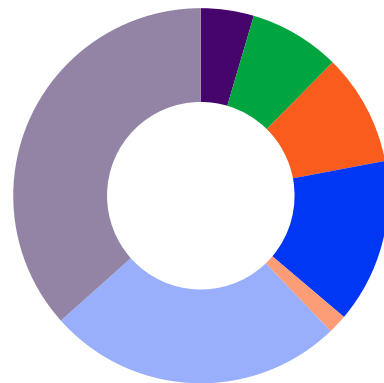
- LHV Pank 10% (14%)
- OP Corporate Bank plc Eesti filiaal 8% (8%)
- Luminor Bank 7% (5%)
- SEB Pank 34% (36%)
- Swedbank 41% (37%)

Joonis 16. Pangalaenude turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

- LHV Pank 13% (12%)
- Coop Pank 6% (5%)
- Luminor Bank 9% (10%)
- muud 9% (8%)
- SEB Pank 25% (26%)
- Swedbank 38% (39%)

Joonis 18. Finantseerimisasutuste laenude turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

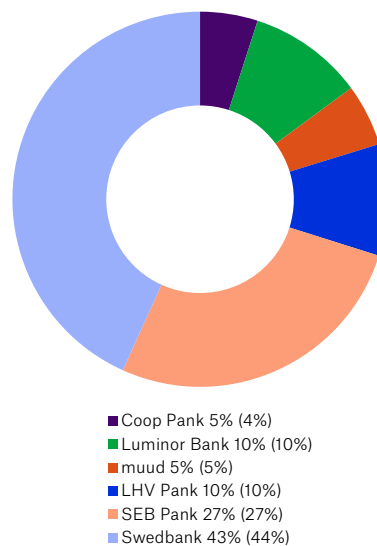
- LHV Pank 5% (6%)
- Coop Pank 8% (7%)
- Inbank 10% (6%)
- Luminor Bank 14% (19%)
- muud 2% (1%)
- SEB Pank 25% (26%)
- Swedbank 36% (35%)

Äriühingute laenude valdkonnas kasvasid väiksemate pankade (eelkõige Coop Pank ja Bigbank) turuosad, kuid suurpankade Swedbanki ja SEB Panga turuosad kahanesid. Kahanemisest hoolimata olid Swedbanki ja SEB Panga turuosad suurimad, vastavalt 33% ja 22% äriühingute laenudest (joonis 19). LHV Panga turuosa ei ole muutunud ja oli selgi aastal 18%.

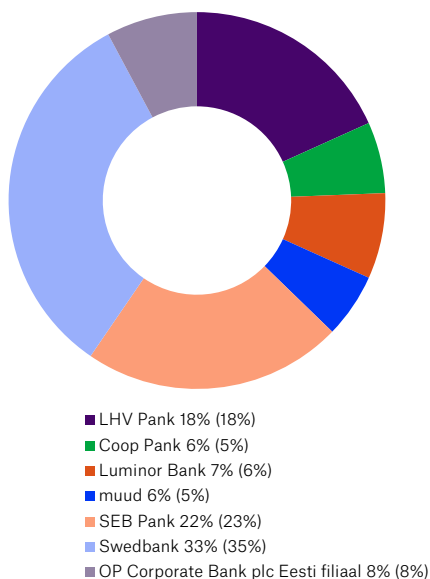
Ka eraisikute laenude puhul on märgata, et väiksemate pankade turuosad suurenevad: Coop Pank ja Bigbank kasvasid oma turuosa ühe protsendipunkti võrra, vastavalt 5%ni ja 3%ni (joonis 20). Suurimad turuosad kuulusid endiselt ülekaalukalt Swedbankile (43%) ja SEB Pangale (27%).

Valdava osa eraisikutele väljastatud laenudest moodustavad eluasemelaenud, mille osakaal ulatus juuni lõpus 91%ni. Seega määrab eraisikute laenude turu jaotuse paljuski ära eluasemelaenude turu jaotus. Eluasemelaenude turu liidriteks jäävad Swedbank ja SEB Pank. Swedbankile kuulus juuni lõpus 43% ja SEB Pangale 28% eluasemelaenude turust (joonis 21).

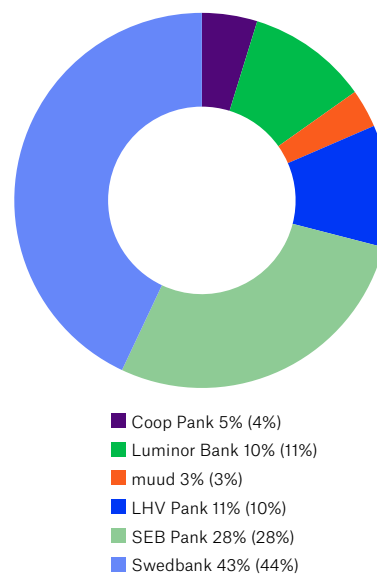
Joonis 20. Eraisikute laenude turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

Joonis 19. Äriühingute laenude turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

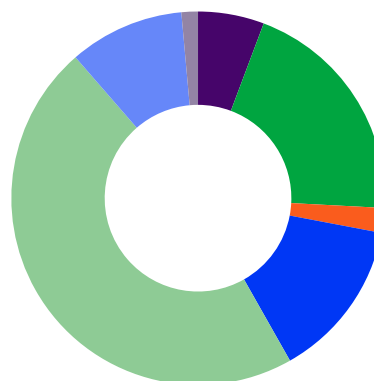

Joonis 21. Eraisikute eluasemelaenude turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

Pankade väljastatud tarbimislaienudest kuulus suurim osa (47%) Swedbankile (joonis 22). Talle järgnesid TF Bank Eesti filiaal (20%) ja SEB Pank (14%).

Joonis 22. Erasisikute tarbimislaienude turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

■ Holm Bank	6%	(6%)
■ TF Banki Eesti filiaal	20%	(20%)
■ Luminor Bank	2%	(2%)
■ SEB Pank	14%	(14%)
■ Swedbank	47%	(49%)
■ Bigbank	10%	(9%)
■ muud	1%	(0%)

4. KREDIIDIANDJATE VÄLJASTATUD LAENUD¹³

Krediidiandjate andmetest nähtub, et eraisikud laenasid 2023. aasta esimesel poolel tarbimise rahastamiseks vähem kui aasta tagasi. Vähenes nii sõlmitud lepingute arv kui ka tarbijatele väljastatud kogusumma.

2023. aasta esimesel poolel sõlmisid krediidiandjad eraisikutega 329 000 uut lepingut (joonis 23), mida on 15% vähem kui aasta tagasi – toona sõlmiti 386 000 lepingut. Uusi laene väljastati 454 miljoni euro väärtuses (2022. aasta esimesel poolel 506 miljonit eurot). Laenulepingute arv vähenes peamiselt seetõttu, et kahanesid tagatiseta väikelaenu ja järelmaksulepingud. Tagatiseta väikelaenu all mõeldakse tarbimislauenu, mis ei ole järelmaks, liising ega elamukinnisvaraga seotud krediit ja mis tehakse tarbijale kättesaadavaks rahas. Poole aastaga sõlmiti 274 000 uut tagatiseta väikelaenulepingut (2022. aasta esimesel poolel 305 000 lepingut).

Märgatavalt vähenes järelmaksu sõlmimine – kui aasta tagasi sõlmiti 72 000 uut järelmaksulepingut, siis tänavu vähenes uute järelmaksulepingute arv 36% võrra 46 000 lepinguni. Nii vähe sõlmiti järelmaksulepinguid vaid koroonakriisi alguses, 2020. aasta esimesel poolel.

Ka sõidukiliisingu sõlmimine kahanes, see on 11% võrra. Aasta esimesel poolel sõlmiti 8500 lepingut.

Turu jaotus laenuportfelli jäägi järgi (kolm suurimat turuosalist):

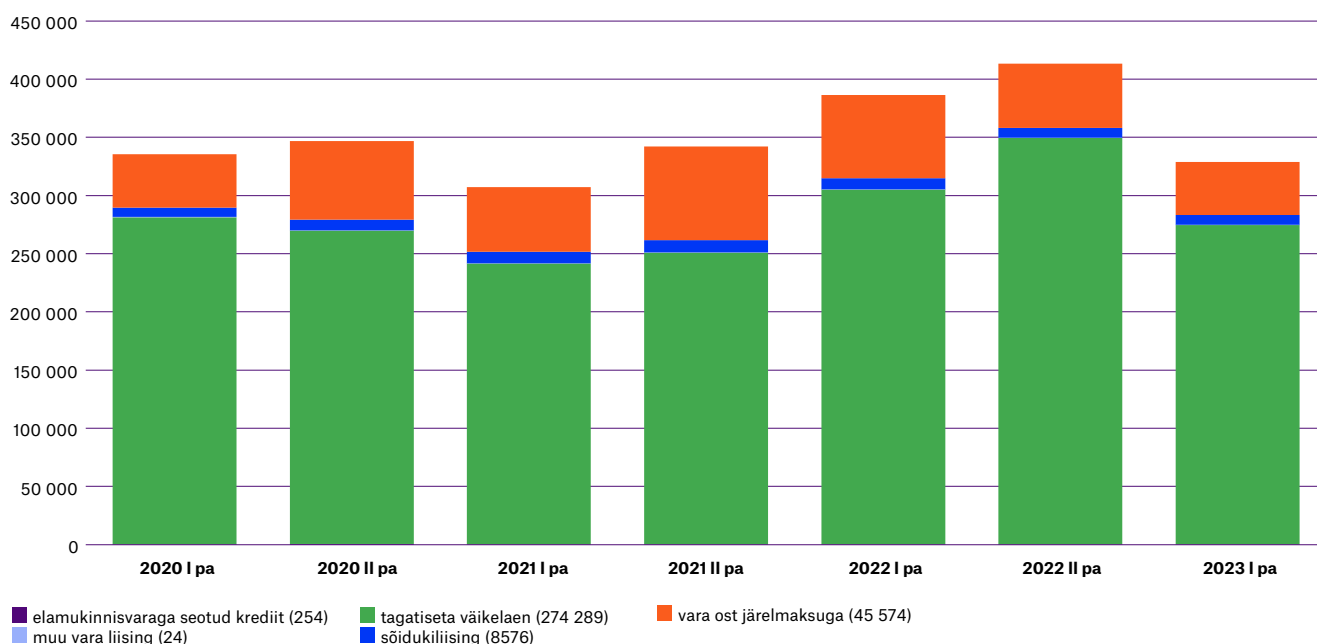
Swedbank Liising	24%
SEB Liising	16%
Inbank Finance	13%

Eraisikutest kliente: 489 605 kehtivat lepingut
Teenuse maht: koondlaenuportfelli jääk 1,549 miljardit eurot

Kuigi uusi laenulepinguid sõlmiti vähem, on keskmine võetav laenusumma kasvanud. Tagatiseta väikelaenu summa kasvas 4% ehk 872 euron, järelmaksu summa 11% ehk 929 euron ja sõidukiliisingu summa 3% ehk 19 273 euron.

Kokkuvõttes suurenes krediidiandjate eraisikute koondlaenuportfelli jääk¹⁴ 2023. aasta esimesel poolel 1,4% ja oli 1,5 miljardit eurot.

Joonis 23. Krediidiandjate sõlmitud uute laenulepingute arv

¹³ Andmed hõlmavad eraisikutele väljastatavaid tarbimislauenu.

¹⁴ Lisaks eraisikutele mõeldud tarbimislauenule väljastavad krediidiandjad laene äriühingutele. Nende üle Finantsinspeksioon järelevalvet ei tee. Äriühingute laenu jääk ulatus 2023. aasta juuni lõpus 2,5 miljardi euron (aasta tagasi 2,4 miljardi euron).

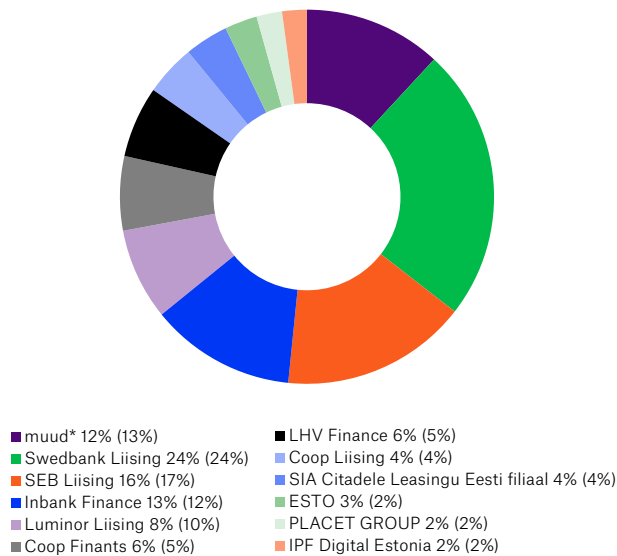

Valdav osa laenujäägist kuulus pankadega seotud krediidiandjatele ja moodustas 81% krediidiandjate turust (joonis 24). Ülejäänud 19% turust oli pankadeväliste krediidiandjate käes, kelle hulgas oli kõige suurema turuosaga ESTO (2,8%). Talle järgnesid PLACET GROUP ja IPF Digital (mõlemal 2,2%).

Pankadevälised krediidiandjad, kes enamasti tegutsevad kiirlaenuandjatena, erinevad pankadega seotud krediidiandjatest nii laenuportfelli struktuuri kui ka laenutingimuste poolest. Nende laenud on keskmiselt märgatavalt kallimad kui pankadega seotud krediidiandjatel. Näiteks oli sõidukiliisingu kulukuse määr (KKM) juuni lõpus pankadega seotud krediidiandjate puhul keskmiselt 9%, samas kui pankadeväliste krediidiandjate puhul oli see 27% (joonis 25). Tagatiseta väikelaenu KKM oli pankadega seotud krediidiandjate puhul 20%, aga pankadeväliste krediidiandjate puhul 42%.

Samuti on pankadega seotud krediidiandjatel enamasti märksa suurem keskmine laenulepingu jääk. Sõidukiliisingu keskmine laenujääk oli pankadega seotud krediidiandjatel 12 035 eurot ja pankadevälistel krediidiandjatel 5 322 eurot (joonis 26). Igapäevaste arveldustega seotud tagatiseta väikelaenu ja järelmaksulepingu jääk oli pankadega seotud krediidiandjatel keskmiselt 2 274 eurot ja 863 eurot, pankadevälistel krediidiandjatel 1 518 eurot ja 475 eurot. Vaid elamukinnisvaraga seotud laenud olid pankadevälistel krediidiandjatel keskmiselt suuremad: 22 195 eurot võrrelduna 14 261 euroga.

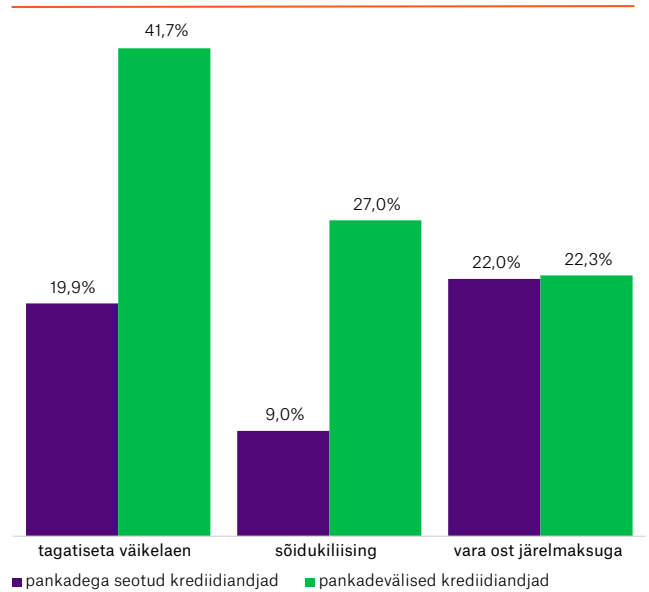
Joonis 24. Kõikide krediidiandjate turu jaotus laenuportfelli jäägi alusel 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

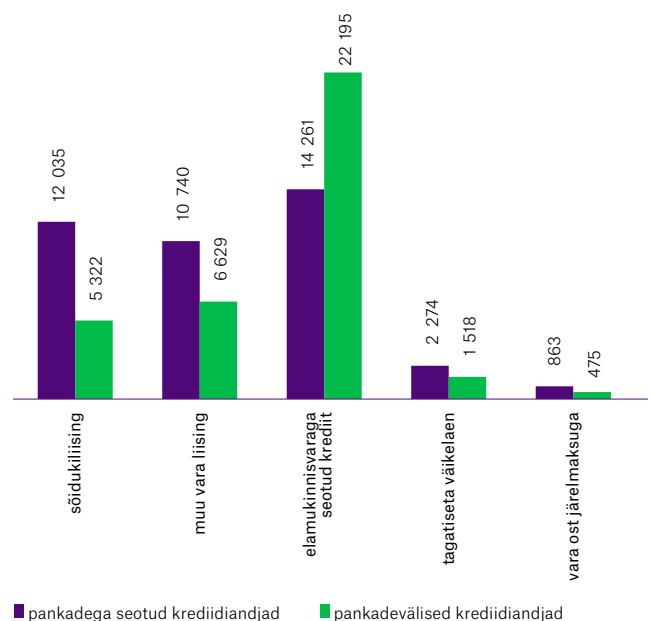
* Muude krediidiandjate turuosad jagunevad järgmiselt: Creditstar Estonia AS 1,82%, Monefit Estonia OÜ 1,61%, Telia Eesti AS 1,43%, Hüpoteeklaen AS 0,98%, BB Finance OÜ 0,85%, Svea Finance AS 0,74%, AB Kreditex AS 0,69%, Primero Finance OÜ 0,68%, OÜ AIRES LAENUD 0,41%, Rävåla Laenu OÜ 0,36%, Omega Laen AS 0,27%, OÜ Citadele Leasing & Factoring 0,18%, Medicredit OÜ 0,13%, Modena Estonia OÜ 0,12%, Eesti Ühistuliising OÜ 0,10%, Nordic Hypo AS 0,09%, aktsiaselts Saare Kalur 0,08%, Ehital Krediit OÜ 0,07%, Fresh Finance OÜ 0,05%, Credit.ee OÜ 0,04%, Baltasar Liising OÜ 0,04%, RE Invest OÜ 0,04%, AS Finora Capital 0,04%, OREON OÜ 0,03%, Invest in OÜ 0,03%, Tenor OÜ 0,03%, Clementer OÜ 0,03%, Mercury Credit OÜ 0,02%, Kemotex Finance OÜ 0,02%, Berger Financial Group OÜ 0,02%, Best Capital OÜ 0,02%, Autokiirpant OÜ 0,02%, AS Varalaen 0,01%, Saare Finants OÜ 0,01%, Tele2 Eesti Aktsiaselts 0,004%, Kinnistulaen OÜ 0,002%, ON24 Aktsiaselts 0,001%, TBB Liisingu AS 0,001% ja osahühing TKM Finants 0,0001%.

Joonis 25. Krediidiandjate keskmine krediidi kulukuse määr kõige tihedamini antud laenude põhjal (2023 II kv)

KKMi ülempiir 45,9%

Joonis 26. Laenulepingute keskmine jääk eurodes 2023. a juuni lõpu seisuga

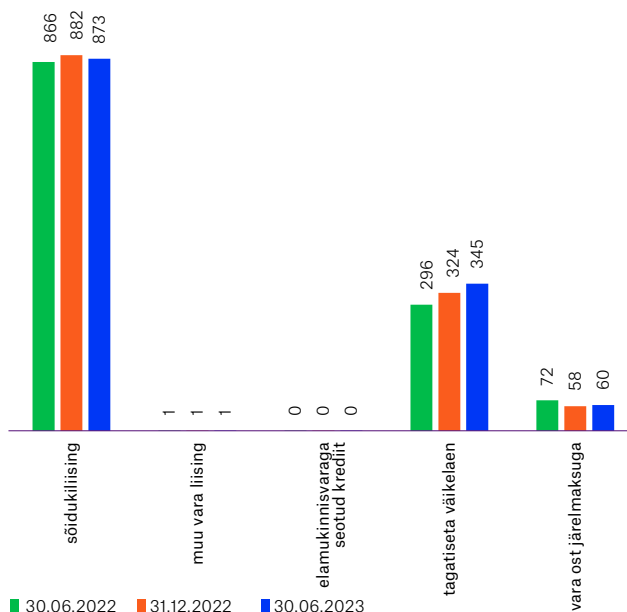

PANKADEGA SEOTUD KREDIIDIANDJAD

Pankadega seotud krediidiandjate laenuportfelli jääk oli juuni lõpus 1,28 miljardit eurot, kasvades poole aastaga 1% ehk 16 miljoni euro võrra. Enim kasvas tagatiseta väikelaenu jääk, 21 miljoni euro võrra. Järelmaksu jääk kasvas 2 miljoni euro võrra. Sõidukiliisingu jääk vähenes 8 miljoni euro võrra (joonis 27). Siiski moodustab sõidukiliising, mille jääk on 873 miljonit eurot, suurima osa (68%) pankadega seotud krediidiandjate laenuportfelist.

Pankadega seotud krediidiandjate laenulepinguid oli juuni lõpus 294 386.

Joonis 27. Pankadega seotud krediidiandjate laenude jääk mln eurodes

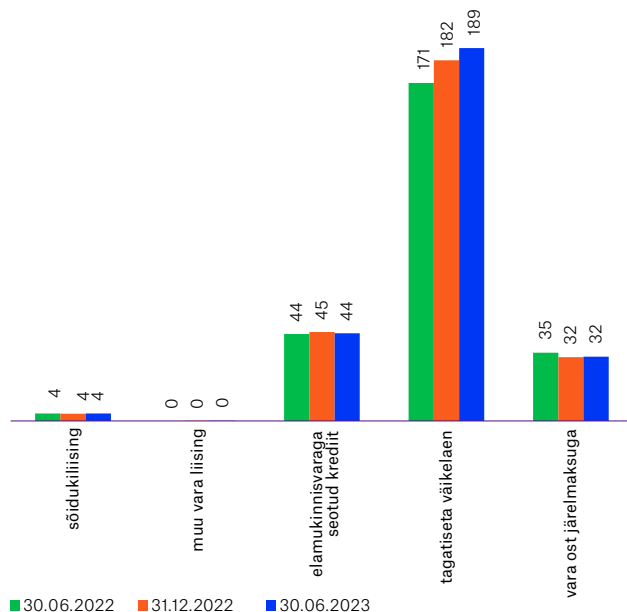

PANKADEVÄLISED KREDIIDIANDJAD

Pankadeväliste krediidiandjate laenuportfelli jääk oli juuni lõpus 269 miljonit eurot, kasvades poole aastaga 6 miljoni euro võrra. Ka siin oli peamine kasvumootor tagatiseta väikelaen, mille jääk kasvas 6 miljoni euro võrra. See oli juuni lõpus 189 miljonit eurot ja moodustas suurima osa (70%) pankadeväliste krediidiandjate laenuportfelist (joonis 28).

Lepingute arv oli juuni lõpus 195 219.

Joonis 28. Pankadeväliste krediidiandjate laenude jääk mln eurodes

4.1. KREDIIDIVAHENDAJAD

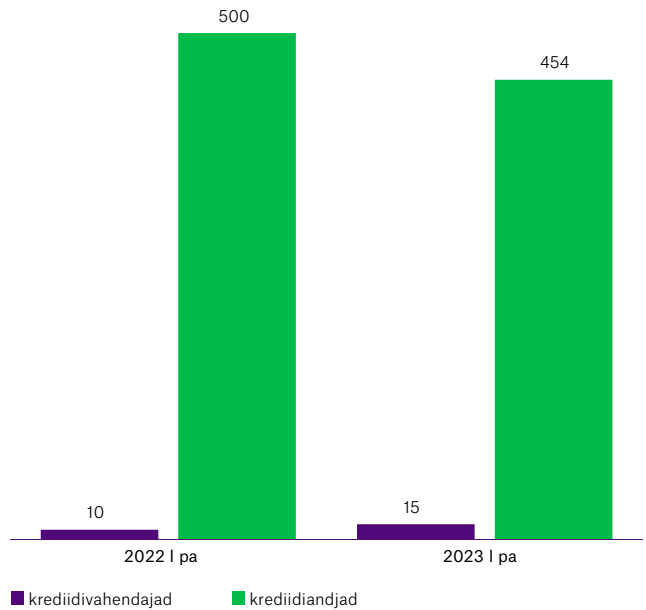
Lisaks tarbijakrediidi pakujatele tegutsevad turul krediidi-
vahendajad, keda 2023. aasta juuni lõpus oli seitse.

Krediidivahendajate käive oli esimesel poolaastal 15 miljonit
eurot (2022. aasta esimesel poolel 10 miljonit eurot), mis jääb
märkimisväärselt alla krediidiandjate käibe - 454 miljonit
eurot (joonis 29).

Krediidivahendajate seas kuulus suurim osa käibest Altero
OÜ-le (43%), kellele järgnesid Omaraha OÜ (31%) ja Ühisraha
OÜ (13%).

Tarbijakrediidilepinguid vahendati kokku 15 682, mida on
vaid 1% rohkem kui 2022. aasta esimesel poolel. Suurima
osa lepingutest vahendas Omaraha OÜ (40%).

Joonis 29. Krediidiandjate ja -vahendajate
käive mln eurodes

5. INVESTEERIMIS- JA PENSIONIFONDID¹⁵

FONDIDE VARADE MAHT¹⁶

Fondide sektorit mõjutas 2023. aasta esimesel poolel maailma finantsturgude kerge kasv. Aeglustus lepingute lõpetamine ja raha väljamaksmine teise samba kogumispensioni fondidest. Pensionikeskuse andmetel maksti 2023. aasta esimesel poolaastal lahkumisavalduste põhjal teisest sambast välja 140 miljonit eurot, aasta tagasi aga 234 miljonit eurot. Lahkumisavaldusi esitas 2023. aasta esimesel poolaastal 15 775 inimest (2022. aasta esimesel poolel 35 054 inimest).

2023. aasta esimesel poolel kasvas avalike investeerimisfondide¹⁷, sh pensionifondide varade maht 760 miljoni euro võrra ehk 16% ning oli juuni lõpus 5,6 miljardit eurot.

Kasvanud on kõikide fondiliikide varade maht, eriti aga teise samba kogumispensioni fondide maht. Teise samba kogumispensioni fondide varade maht suurenes poolaastaga 573 miljoni euro võrra ehk 14%, moodustades 4,6 miljardit eurot (joonis 30).

Avalike kinnisvarafondide varade maht suurenes 94 miljoni euro võrra ehk 29%.

Täiendava kogumispensioni fondide varad kasvasid poole aastaga 78 miljoni euro võrra ehk 18%. Täiendava kogumispensioni fondid on suuruselt teine fondiliik Eestis. Juuni lõpus oli nende maht 509 miljonit eurot.

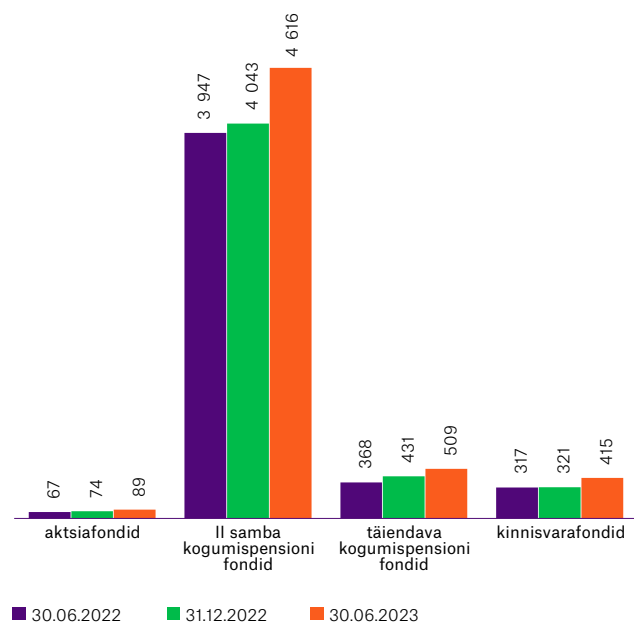
Kasvutrendis olid 2023. aasta esimesel poolel ka aktsiafondid¹⁸. Nende varade maht kasvas 15 miljoni euro võrra ehk 21%, moodustades 89 miljonit eurot.

Turujaotus fondide varade mahu järgi (kolm suurimat turuosalist):

Swedbank Investeerimisfondid	35%
LHV Varahaldus	26%
SEB Varahaldus	15%

Osakuomanike koguarv: 786 688 kehtivat lepingut
Teenuse maht: fondide kogumaht 5,6 miljardit eurot

Joonis 30. Avalike fondide investeringute turuväärtus mln eurodes

¹⁵ Investeerimisfondide andmed hõlmavad kõiki Eestis registreeritud avalike investeerimisfondide kliente, sh välisriikide omi.

¹⁶ Varade maht on kajastatud turuväärtuses.

¹⁷ Avalike investeerimisfondide alla kuuluvad eurofondid, alternatiivfondid ja pensionifondid. 2017. aasta alguses jõustunud investeerimisfondide seaduse järgi end väikefondi valitsejaks nimetanud fondivalitsejatele kohaldatava finantsjärelevalve ulatus ja sellega kaasnev aruandluskohustus on piiratud, mistõttu ei ole neid siinses ülevaates kajastatud.

¹⁸ Kohalike aktsiafondide hulka loetakse ka fondifondid ja segafondid.

FONDIDE OSAKUOMANIKUD

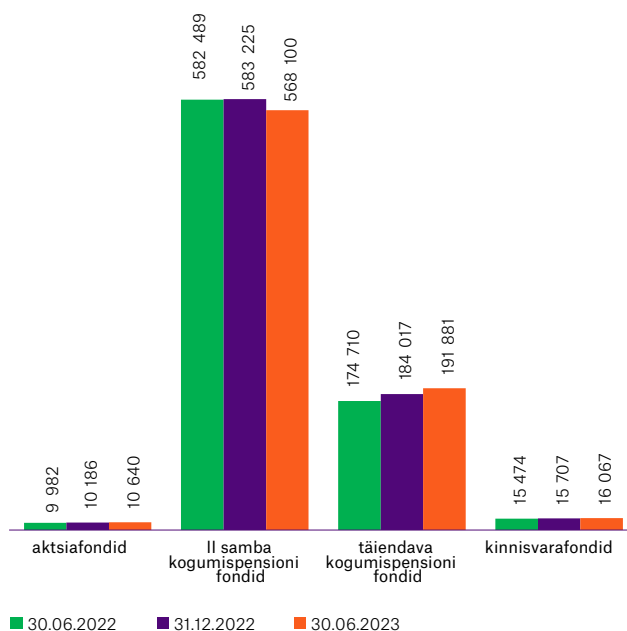
Osakuomanike lepingute arv¹⁹ Eesti avalikes fondides vähenes 2023. aasta esimesel poolel 6477 võrra ehk 1% ja oli juuni lõpus 786 688²⁰.

Lepingute arv vähenes vaid teise samba pensionifondides (15 125 võrra); ülejäänud fondiliikides on osakuomanike lepingute arv kasvanud.

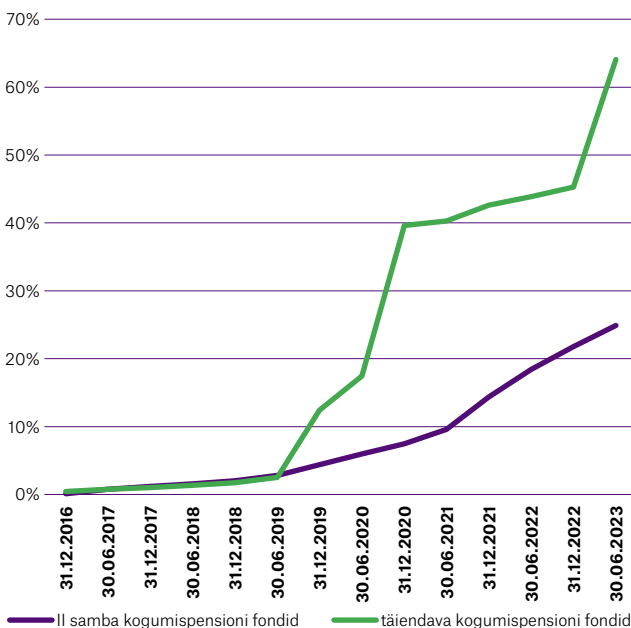
97% kõikidest lepingutest on sõlmitud pensionifondidega: teise samba kogumispensiooni fondidega 568 100 lepingut ja täiendava kogumispensiooni fondidega 191 881 lepingut (joonis 31). Teistes fondiliikides on osakuomanike lepingute arv märksa väiksem, nimelt on avalikel kinnisvarafondidel 16 067 lepingut ja aktsiafondidel 10 640 lepingut.

2023. aasta esimesel poolel kasvas endiselt huvi koguda pensionit indeksfondide kaudu ja selliseid fonde valinud osakuomanike arv on taas suurenenud. Juuni lõpus oli indeksit järgivate fondide osakaal 25% kõikidest teise samba kogumispensiooni fondide ja 64% täiendava kogumispensiooni fondide lepingute arvust (2022. aasta lõpus vastavalt 22% ja 45%) (joonis 32).

Joonis 31. Avalike fondide osakuomanike lepingute arv

Joonis 32. Indeksit järgivate fondide osakaal pensionifondide osakuomanike lepingute arvust

19 Paljud isikud teevad investeringuid mitmesse investeerimis- või pensionifondi ja seega on fondidesse investeerijate arv väiksem kui lepingute arv.

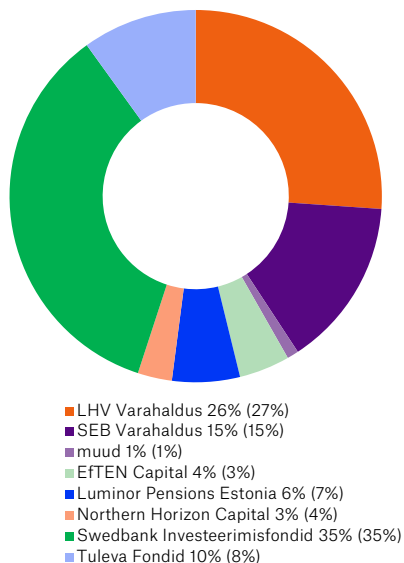
20 Osakuomanike arv sisaldab ka mitteresidentidest osakuomanikke.

FONDIVALITSEJAD²¹

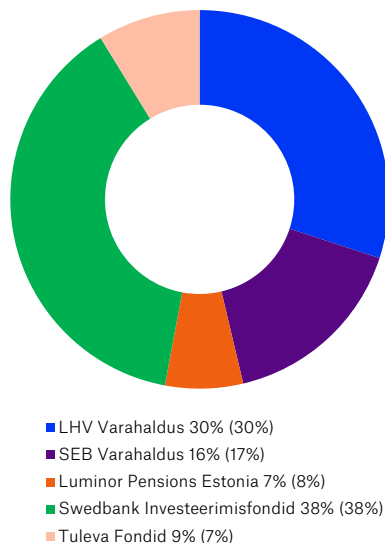
Peamine muutus Eesti fonditeenuste turul 2023. aasta esimesel poolel oli Tuleva Fondide ja Eften Capitali turuosa kasv vastavalt 8%lt 10%le ja 3%lt 4%le (joonis 33). Teiste fondivalitsejate turuosa on kas jäänud samaks või vähenenud ühe protsendipunkti võrra. Vaatamata turuosa vähenemisele jääb Swedbank Investeeringufondid suurimaks fondivalitsejaks, kellele kuulub 35% turuosa. Talle järgnevad 26% turuosaga LHV Varahaldus ja 15% turuosaga SEB Varahaldus.

Teise samba kogumispensioni fondide hulgas kasvas Tuleva Fondide turuosa 7%lt 9%le (joonis 34). SEB Varahalduse ja Luminor Pensions Estonia turuosad aga kahanesid, vastavalt 17%lt 16%le ja 8%lt 7%le. Eesti turu suurimaks teise samba kogumispensioni fondide valitsejaks jääb Swedbank Investeeringufondid 38% turuosaga.

Joonis 33. Fonditeenuste turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

Joonis 34. II samba kogumispensioni fondide turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

²¹ Fondivalitsejate turuosad on arvatud Eestis registreeritud avalike investeerimisfondide varade põhjal.

Täiendava kogumispensioni fondide turul oli jätkuvalt kiireima kasvuga Tuleva Fondid, kes kasvatas oma turuosa aastaga 25%lt 30%le (joonis 35). LHV Varahalduse turuosa pole muutunud ja on endiselt 14%. Teiste fondivalitsejate turupositsioon kahanes. Suurimaks täiendava kogumispensioni fondivalitsejaks jääb Swedbank Investeerimisfondid 37% turuosaga.

Avalike kinnisvarafondide turul tegutses vaid kaks fondivalitsejat: EFTEN Capital (60%) ja Northern Horizon Capital (40%) (joonis 36).

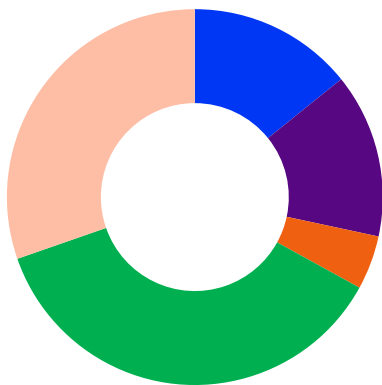
Aktsiafondide turul kuulus 2023. aasta juunis suurim turuosa (72%) Avaron Asset Managementile (joonis 37).

Joonis 36. Avalike kinnisvarafondide turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

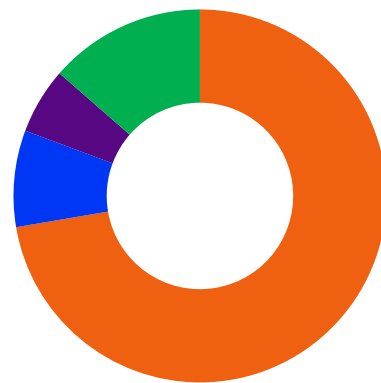
■ EFTEN Capital 60% (40%)
■ Northern Horizon Capital 40% (60%)

Joonis 35. Täiendava kogumispensioni fondide turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

■ LHV Varahaldus 14% (14%)
■ SEB Varahaldus 14% (16%)
■ Luminor Pensions Estonia 5% (6%)
■ Swedbank Investeerimisfondid 37% (39%)
■ Tuleva Fondid 30% (25%)

Joonis 37. Aktsiafondide turu jaotus 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

■ Avaron Asset Management 72% (69%)
■ LHV Varahaldus 8% (10%)
■ Trigon Asset Management 6% (6%)
■ Swedbank Investeerimisfondid 14% (15%)

6. VÄÄRTPABERIPORTFELLIDE VALITSEMINE²²

PORTFELLIDE MAHT

Väärtpaberiportfellide valitsemise teenust pakuvad nii fondi-valitsejad, pangad kui ka investeerimisühingud. Valitsetavate portfellide koondmaht kasvas 2023. aasta esimesel poolel 7% ja oli siis 878 miljonit eurot (2022. aasta esimesel poolel vähenes see 5%). Peamised muutused toimusid pankade valitsetavates portfellides, mille koondmaht kasvas poole aastaga 666 miljonilt 710 miljonile eurole (joonis 38).

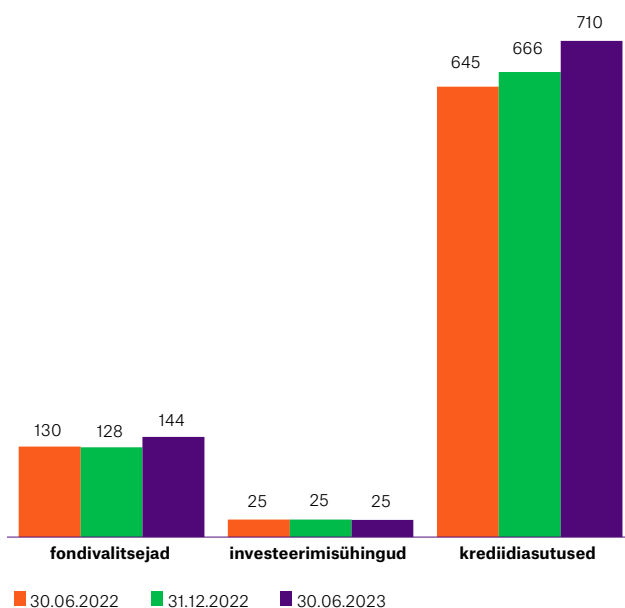
Fondivalitsejate kliendiportfellide maht kasvas 128 miljonilt 144 miljonile eurole. Investeerimisühingute kliendiportfellide maht muutus vähe ja oli juuni seisuga 25 miljonit eurot.

Turu jaotus portfellide mahu järgi (kolm suurimat turuosalist):

Swedbank grupp	38%
LHV Pank	20%
Luminor Bank	19%

Teenuse maht: portfellide kogumaht 878 miljonit eurot

Joonis 38. Portfellide maht mln eurodes

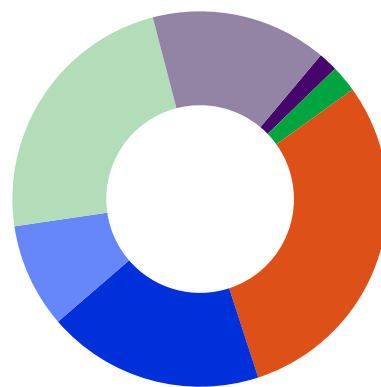

PORTFELLIVALITSEJAD

Portfellivalitsemise teenuse pakkumisel kuulus suurim turuosa Swedbanki grupi ettevõtjatele (kokku 38%). Teisele positsioonile tõusis LHV Pank (30%) ja kolmandana järgnes Luminor Bank (19%) (joonis 39).

Fondivalitsejatest kuulus suurim portfell Swedbank Investeerimisfondidele, investeerimisühingutest aga Kawe Kapitalile.

Joonis 39. Portfellide valitsemise turu jaotus teenusepakkuja järgi 2023. a juuni lõpu seisuga (sulgudes 2022. a juuni lõpp)

²² Andmed portfellide valitsemise kohta hõlmavad kõiki turuosalisi Eestis, kes pakuvad seda teenust, sh nõustamist. Nende kliendid võivad olla nii Eestist kui ka välisriigist.

7. VÄÄRTPABERITURG²³

Eesti ainus reguleeritud väärtpaberite järelturg on Nasdaq Tallinna börs, mille põhinimekirjas oli 2023. aasta juuni lõpu seisuga noteeritud 18, lisanimekirjas kaks, kaubeldavate fondide nimekirjas kaks ning Balti võlakirjade nimekirjas 13 finantsinstrumenti (lisandus BigBanki võlakiri).

Paralleelselt reguleeritud turuga tegutseb Eestis Nasdaq Balti alternatiivturg First North, mille aktsianimekirjas olid noteeritud 14 ettevõtte aktsiad. Alates 2022. aasta juunist on lisandunud kaks finantsinstrumenti (J.Molner ja Grab2Go). First Northi võlakirjade nimekirjas on viis finantsinstrumenti (lisandusid UPP Olaines ja Mainor Ülemiste võlakirjad).

Nasdaq Balticu andmetel oli Eesti väärtpaberiturgudel kaubeldavate instrumentide turukapitalisatsioon 2023. aasta juuni lõpu seisuga ligikaudu 5,37 miljardit eurot (joonis 40). 21,5% kogu turukapitalisatsioonist moodustas Enefit Green.

2023. aasta esimese kuue kuu jooksul oli Eesti väärtpaberiturgudel noteeritud väärtpaberitega tehtud tehingute arv 413 108, mida on märksa vähem kui 2022. aasta esimesel poolaastal (575 470). Kõige rohkem tehakse tehinguid Balti põhinimekirja kuuluvate aktsiatega. Balti põhinimekirja aktsiatega tehtud tehingud moodustasid 2023. aasta esimesel poolal 88% kõigist tehingutest (joonis 41).

Tallinna börsil noteeritud aktsiad:

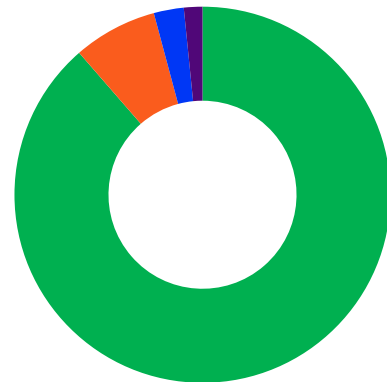
põhinimekirjas 18

lisanimekirjas 2

Käive: 2023. a esimesel poolal 181 miljonit eurot

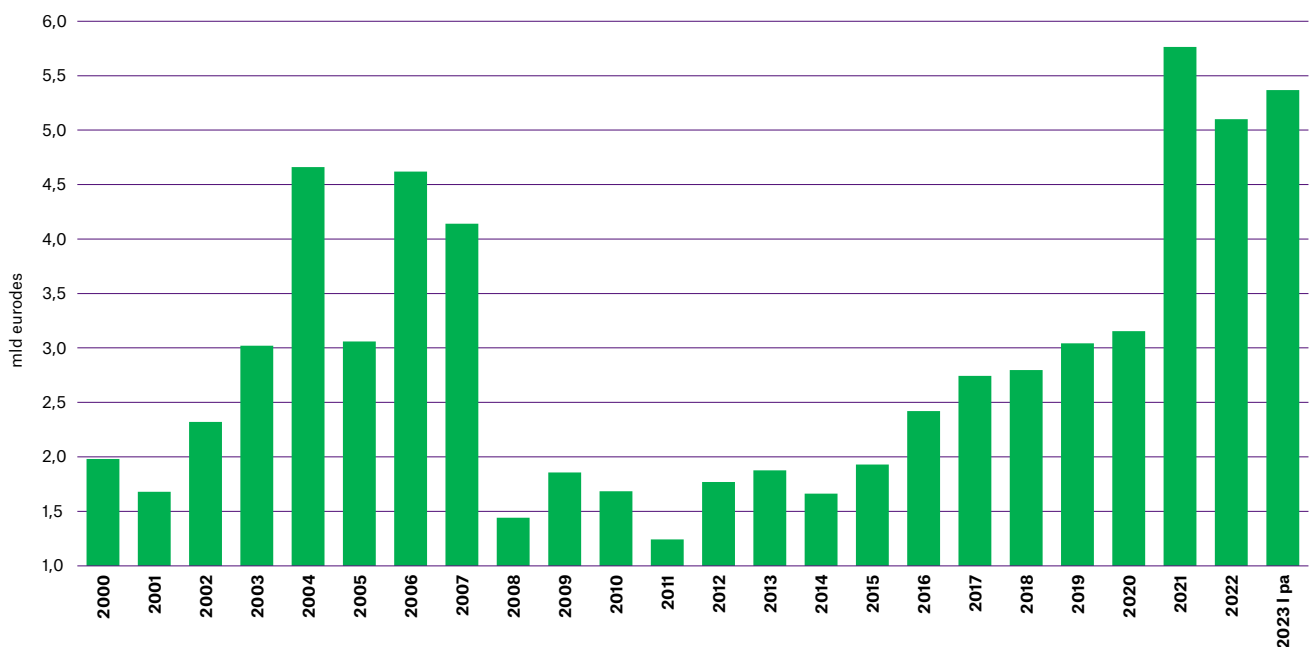
Turukapitalisatsioon: 2023. a esimesel poolal 5,37 miljardit eurot

Joonis 41. Eesti väärtpaberiturgude nimekirjade tehingute arvu jaotus 2023 I pa (sulgudes 2022 I pa)

■ Balti põhinimekirja 88% (87%)
■ First Northi aktsianimekirja 7% (9%)
■ Balti kaubeldavad fondid 3% (3%)
■ muud 2% (1%)

Joonis 40. Turukapitalisatsioon

23 Andmed väärtpaberituru kohta on saadud Nasdaq Balticu lehelt.

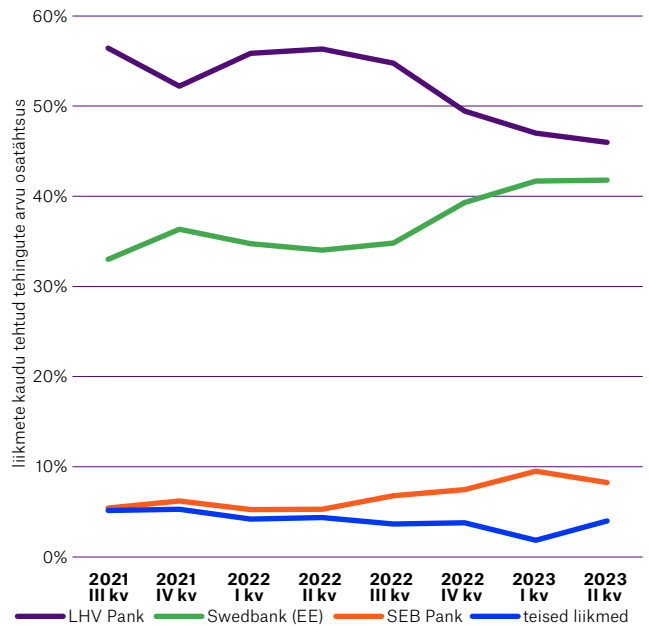
Samuti on märkimisväärselt vähenenud kauplemiskäive, mis oli 2023. aasta esimesel poolel 181 miljonit eurot, kuid 2022. aasta esimesel poolaastal koguni 269 miljonit eurot.

Nii väärtpaberitega tehtud tehingute arv kui ka kauplemiskäive on 2022. aasta esimese poolega võrreldes märkimisväärselt kahanenud. Selle üks põhjus võib olla turgudel püsiv ebakindlus, mis on tingitud kõrgetest intressimääradest ja kiirest inflatsioonist.

2023. aasta juuni lõpus ulatus tehingute arvu mõttes LHV Pank ASi (46%) ja Swedbank ASi (42%) turuosa kokku 88%ni (joonis 42), mis on pisut väiksem kui 2022. aasta esimesel poolel (90%).

Turu hetkeolukorda ja aktsiate liikumist saab ühtlasi hinnata üldindeksi põhjal. Kohalik üldindeks on OMX Tallinn, mis sisaldab kõiki põhi- ja lisanimekirjas olevaid aktsiaid, välja arvatud selliste ettevõtete omi, mille ainuosanik kontrollib 90% või rohkem käibel olevatest aktsiatest. 2023. aasta juuni lõpu sulgemishinnaks oli 1888,25 punkti, mis ületas eelneva aasta sama ajahetke taset 5,5% (joonis 43).

Joonis 42. Eesti väärtpaberiturgude liikmete aktiivsus

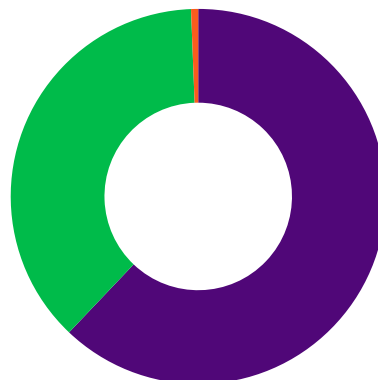
Joonis 43. OMX Tallinna börsiindeks

8. ELUKINDLUSTUSE TURG

Eestis pakuvad elukindlustuslepinguid peamiselt Eestis registreeritud kindlustusseltsid ja välisriigi kindlustusseltside Eesti filiaalid. Elukindlustuslepinguid saab Eestis pakkuda ka piiriülese eelkõige kindlustusmaaklerite kaudu, kuid selliste lepingute maht on peaaegu olematu (joonis 44).

Joonis 44. Kindlustusmaksete maht elukindlustuses 2023 I pa (sulgudes 2022 I pa)

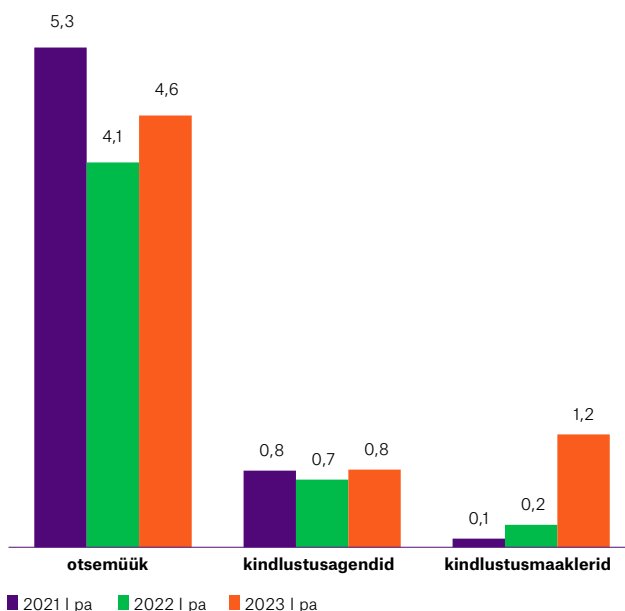
■ piiriülese Eestis vahendatud lepingud: 0,2 mln eurot (0,2)
■ välismaiste elukindlustusandjate filiaalid: 15,6 mln eurot (14,6)
■ Eesti elukindlustusandjad: 25,3 mln eurot (24,3)

8.1. ELUKINDLUSTUSLEPINGUTE UUSMÜÜK

2023. aasta esimesel poolel sõlmiti Eestis 14 624 uut elukindlustuslepingut, mida on vähem kui eelmisel aastal (2022. aasta esimesel poolel sõlmiti 16 018 uut lepingut). Samal ajal laekus nende alusel rohkem kindlustusmaksid, nimelt 6,7 miljoni euro ulatuses (2022. aasta esimesel poolel 5,1 miljonit eurot). Kõige rohkem suurenes kindlustusmaaklerite müük – uute lepingute kindlustusmaksete maht kasvas kuus korda, 1,2 miljoni euroni.

Peamiseks müügikanaliks jääb elukindlustusandjate jaoks siiski otsemüük: 69% uute lepingute kindlustusmaksetest tuli just otsemüügi kaudu (joonis 45).

Joonis 45. Uute elukindlustuslepingute sõlmimine eri müügikanalite kaudu (maksete põhjal, mln eurodes)

8.2. ELUKINDLUSTUST PAKKUVAD KINDLUSTUSSELTSID

Kindlustusmaksed²⁴

2023. aasta esimesel poolel kogusid elukindlustusseltsid nii uute kui ka eelmistel aastatel sõlmitud lepingute alusel Eestis kindlustusmaksleid 41 miljoni euro väärtuses²⁵, mida on 5% rohkem kui aasta tagasi. 2022. aasta esimesel poolel koguti makseid 39 miljoni euro eest. Eestis kogutud maksete maht pole viimased 13 aastat eriti kasvanud. Näiteks ka 2010. aasta esimesel poolel oli kindlustusmaksete maht samas suurusjärgus, 40 miljonit eurot.

Suurima mahuga toode oli endiselt investeerimisriskiga elukindlustus (IRE), mille maksete maht oli 2023. aastal 14 miljonit eurot (aasta varem 15 miljonit eurot) (joonis 46). Sellele järgnes surmajuhtumikindlustus, mille maksete maht oli 11 miljonit eurot (aasta varem 10 miljonit eurot).

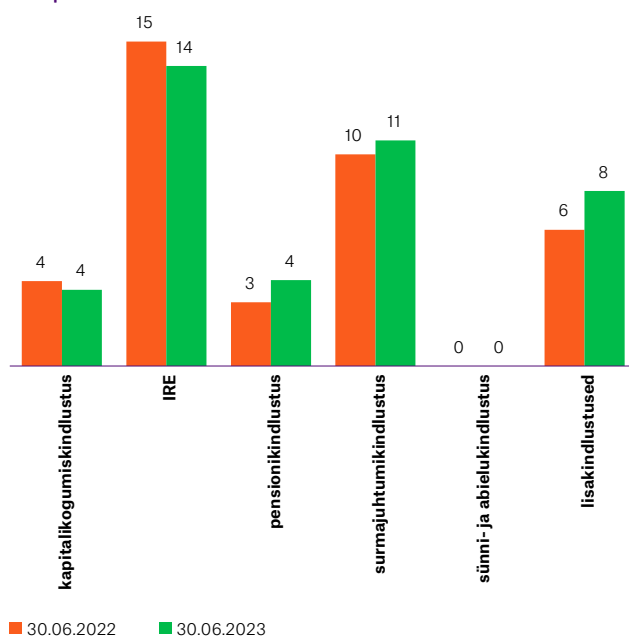
2023. aasta esimesel poolel maksti hüvitistena välja 47 miljonit eurot. Aasta varem oli hüvitiste maht 59 miljonit eurot. Kõige suurem osa hüvitistest maksti IREs (28 miljonit eurot) ja kapitalikogumiskindlustuses (10 miljonit eurot) (joonis 47).

Turu jaotus kindlustusmaksete järgi (kolm suurimat turuosalist):

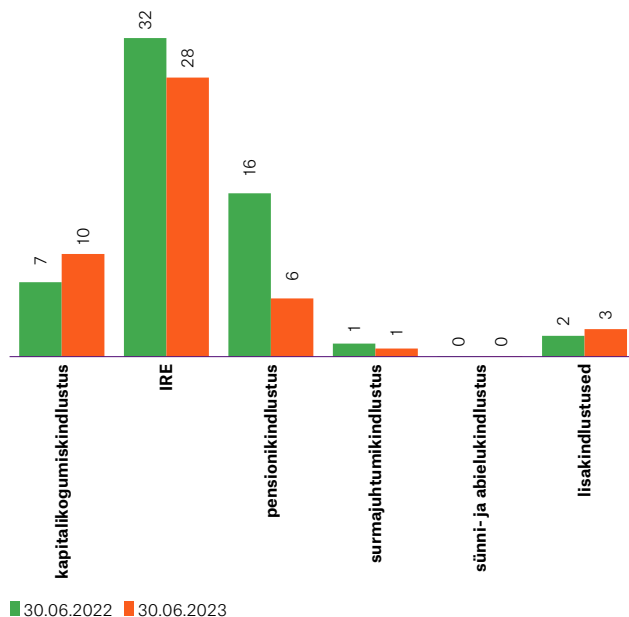
Swedbank Life Insurance SE	46%
SEB Life and Pension Balticu Eesti filiaal	23%
Compensa Life Vienna Insurance Group SE	16%

Teenuse maht: 2023. a laekus kindlustusmaksleid 41 miljonit eurot

Joonis 46. Kindlustusmaksed elukindlustusliikide kaupa mln eurodes

Joonis 47. Kahjunõuete väljamaksed elukindlustusliikide kaupa mln eurodes

²⁴ Kindlustusmaksete ja väljamakstud hüvitiste andmed pärinevad statistikaametist.

²⁵ Andmed ei sisalda väljastpoolt Eestit kogutud kindlustusmaksleid.

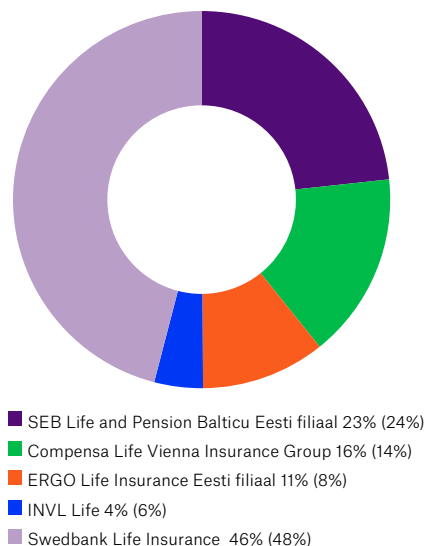
Elukindlustusandjad

2022. aastal lisandus Eestis tegutsevate elukindlustusandjate hulka INVL Life, kes võttis üle Mandatum Life Insurance Company Eesti filiaali kindlustusportfelli. 2023. aasta juunis kuulus talle 4% elukindlustuse turust. Swedbank Life Insurance SE turuosa oli suurim, 46% elukindlustuse turust. Talle järgnesid SEB Life and Pension Baltic SE Eesti filiaal 23% ja Compensa Life Vienna Insurance Group SE 16% turuosaga (joonis 48).

Kindlustustoodete arvestuses jäid turuosade muutused enamasti 1% piiresse.

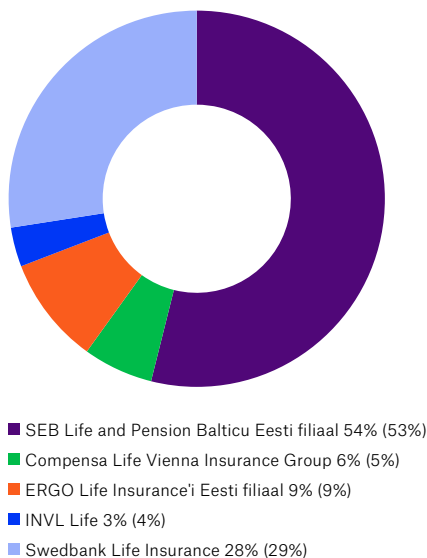
Juuni lõpus olid elukindlustustoodete suurimad pakkujad SEB Life and Pension Baltic SE Eesti filiaal (54% kapitalikogumiskindlustuse turust), Swedbank Life Insurance SE (64% investeerimisriskiga elukindlustuse turust), Compensa Life Vienna Insurance Group SE (91% pensionikindlustuse turust) ja Swedbank Life Insurance SE (54% surmajuhtumikindlustuse turust).

Joonis 48. Elukindlustuseltside turu jaotus 2023 I pa laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2022 I pa)

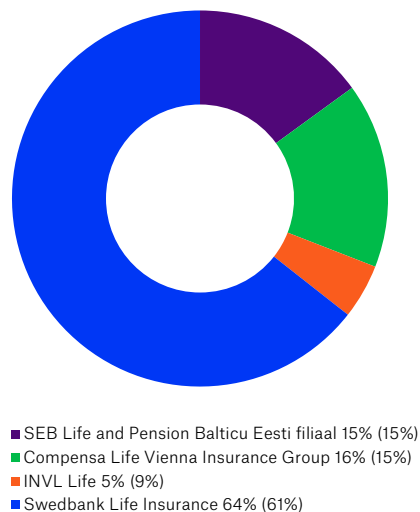
* INVL Life üždaroji akcinė draudimo bendrovė Eesti filiaali turuosa 2022. aasta esimesel poolel sisaldab Mandatum Life Insurance Company Limited Eesti filiaali turuosa

Joonis 49. Kapitalikogumiskindlustuse turu jaotus 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

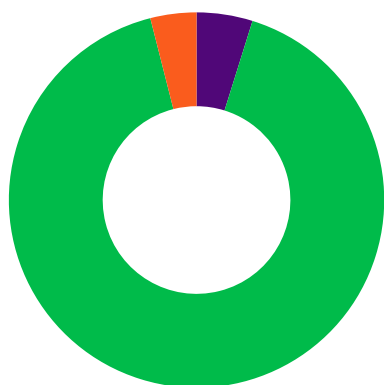
* INVL Life üždaroji akcinė draudimo bendrovė Eesti filiaali turuosa 2022. aasta esimesel poolel sisaldab Mandatum Life Insurance Company Limited Eesti filiaali turuosa

Joonis 50. Investeerimisriskiga elukindlustuse turu jaotus 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

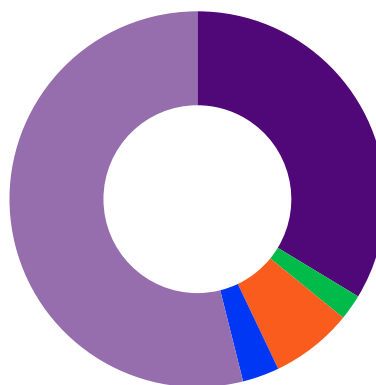
* INVL Life üždaroji akcinė draudimo bendrovė Eesti filiaali turuosa 2022. aasta esimesel poolel sisaldab Mandatum Life Insurance Company Limited Eesti filiaali turuosa

Joonis 51. Pensionikindlustuse turu jaotus 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

- SEB Life and Pension Balticu Eesti filiaal 5% (3%)
- Compensa Life Vienna Insurance Group 91% (92%)
- ERGO Life Insurance'i Eesti filiaal 4% (5%)
- Swedbank Life Insurance 0% (0%)

Joonis 52. Surmajuhtumikindlustuse turu jaotus 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

- SEB Life and Pension Balticu Eesti filiaal 34% (33%)
- Compensa Life Vienna Insurance Group 2% (2%)
- ERGO Life Insurance'i Eesti filiaal 7% (7%)
- INVL Life 3% (3%)
- Swedbank Life Insurance 54% (55%)

* INVL Life üždaroji akcinė draudimo bendrovė Eesti filiaali turuosa 2022. aasta esimesel poolel sisaldab Mandatum Life Insurance Company Limited Eesti filiaali turuosa

8.3. ELUKINDLUSTUST VAHENDAVID KINDLUSTUSMAAKLERID

Vahendatud kindlustusmaksed

2023. aasta esimesel poolel vahendasid Eestis registreeritud kindlustusmaaklerid elukindlustuse makseid kogusummas, mis ligines 539 000 eurole. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga vähenes vahendatud kindlustusmaksete maht 25%. Maaklerite kogutud elukindlustuse maksete maht oli aasta esimesel poolel alla 1% Eestis tegutsevate kindlustusseltside elukindlustuse maksetest.

Kindlustusmaaklerid vahendasid peamiselt õnnetusjuhtumi- ja haiguskindlustuse elukindlustuslepinguid ning muid elukindlustuslepinguid, vastavalt 310 000 ja 219 000 euro eest (joonis 53). Muude elukindlustuslepingute seas oli populaarseim kindlustusliik riskielukindlustus. Annuiteetmakseid vahendati 10 000 euro väärtuses. Investeeringuriskiga elukindlustuse lepingute makseid ei vahendatud üldse.

Eesti elukindlustusmaaklerid vahendavad suurel määral ka teiste riikide kindlustusandjate lepinguid. Sellised lepingud moodustasid 2023. aasta esimesel poolel 248 000 eurot ehk 46% maaklerite kindlustusmaksetest (aasta varem 240 000 eurot).

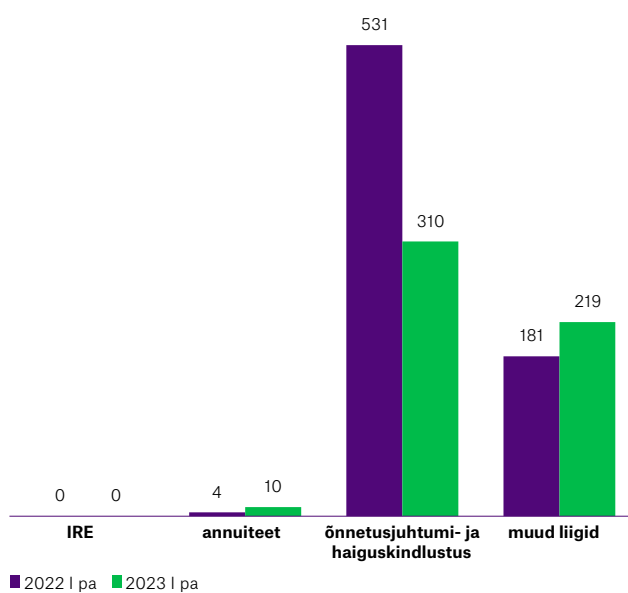
Turu jaotus kindlustusmaksete järgi (kolm suurimat turuosalist):

IIZI Kindlustusmaakler	57%
KindlustusEst Kindlustusmaakler	30%
UADBB Aon Baltic Eesti filiaal	7%

Kliente: 653 vahendatud lepingut

Teenuse maht: 2023. a vahendati kindlustusmakseid 539 317 euro väärtuses

Joonis 53. Kindlustusmaaklerite kaudu vahendatud kindlustusmaksed elukindlustuse liikide kaupa tuh eurodes

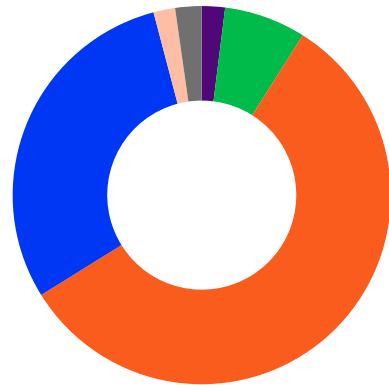

Kindlustusmaaklerid

2023. aasta esimesel poolel vahendasid elukindlustuslepinguid üheksa kindlustusmaaklerit.

Kuna vahendatavate elukindlustusmaksete maht on väike, on kindlustusmaaklerite turu jaotus suhteliselt muutlik: iga uus leping võib maakleri turuosa märkimisväärselt mõjutada. 2023. aasta esimesel poolel kuulus suurim osa turust, 57%, IIZI Kindlustusmaaklerile (joonis 54). Talle järgnesid KindlustusEst Kindlustusmaakler 30% ja UADBB Aon Baltic Eesti filiaal 7% turuosaga.

Joonis 54. Kindlustusmaaklerite turu jaotus elukindlustuse maksete järgi 2023 I pa (sulgudes 2022 I pa)

- muud* 2% (5%)
- UADBB Aon Balticu Eesti filiaal 7% (36%)
- IIZI Kindlustusmaakler 57% (28%)
- KindlustusEst Kindlustusmaakler 30% (20%)
- Kominsur Kindlustusmaakler 2% (11%)
- Vagner Insurance Broker 2% (0%)

* Muude elukindlustust vahendavate kindlustusmaaklerite turuosad jagunesid järgmiselt: Marsh Kindlustusmaakler AS 2%, Optimal Kindlustusmaakler OÜ 0,3%, Ultima Kindlustusmaakler OÜ 0,02% ja Lõuna Kindlustusmaakler OÜ 0,02%.

9. KAHJUKINDLUSTUSE TURG

Eestis pakuvad kahjukindlustuslepinguid nii Eestis registreeritud kindlustusseltsid, välisriikide kindlustusseltside Eesti filiaalid kui ka välisriikide kindlustusseltsid piiriüleseelt. Piiriüleseid teenuseid pakutakse peamiselt Eesti kindlustusmaaklerite kaudu (joonis 55).

Joonis 55. Kindlustusmaksete maht kahjukindlustuses 2023 I pa (sulgudes 2022 I pa)

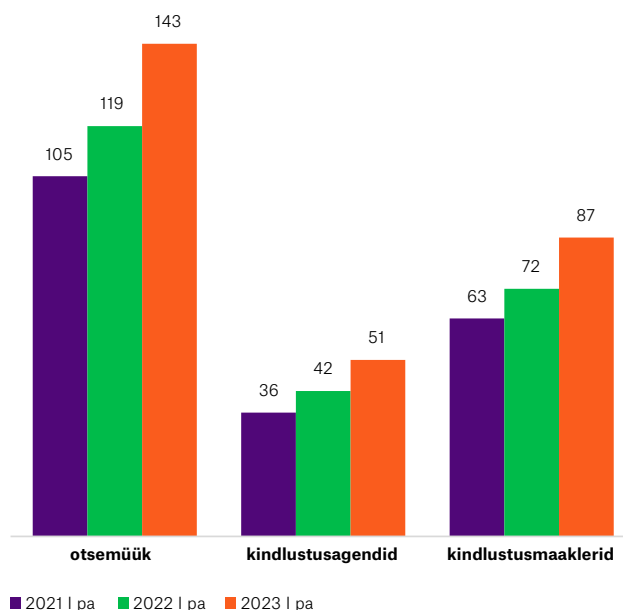

- Eesti kahjukindlustusandjad: 183 mln eurot (146)
- välismaiste kahjukindlustusandjate filiaalid: 95 mln eurot (84)
- piiriüleseelt Eestis vahendatud lepingud: 20 mln eurot (22)

9.1. KAHJUKINDLUSTUSLEPINGUTE UUSMÜÜK

2023. aasta esimesel poolel sõlmiti Eestis 1 728 126 uut kindlustuslepingut, mida on 6% rohkem kui aasta tagasi (2022. aasta esimesel poolel 1 628 398 lepingut). Ka kindlustusmaksete maht on kasvanud – makseid laekus 282 miljoni euro ulatuses (2022. aasta esimesel poolel 233 miljonit eurot) (joonis 56). Kindlustuslepingute otsemüük tõi kindlustusandjatele 51% uute lepingute kindlustusmaksetest. Ligi-kaudu 18% uute lepingute kindlustusmaksetest laekus kindlustusagentide²⁶ kaudu ja 31% kindlustusmaaklerite kaudu. Märkimisväärne on see, et ka aasta tagasi oli müügikanalite jaotus täpselt sama.

Joonis 56. Uute kahjukindlustuslepingute sõlmimine eri müügikanalite kaudu maksete põhjal mln eurodes

26 Arv sisaldab ka grupisisesid agente.

9.2. KAHJUKINDLUSTUST PAKKUVAD KINDLUSTUSSELTSID²⁷

Kindlustusmaksed²⁸

2023. aasta esimesel poolel kasvas kahjukindlustuse maksete laekumine taas väga kiiresti, 21% (2022. aasta esimesel poolel oli kasv 18%). Nii kiire maksete kasv on paljuski seotud jätkuva tariifide tõstmisega.

2023. aasta esimesel poolel kogusid Eestis tegutsevad kahjukindlustusseltsid ja välismaiste kahjukindlustusseltside filiaalid kindlustusmaksid kokku 278 miljonit eurot (aasta varem 230 miljonit eurot).

Makseid koguti rohkem kõikides kindlustusliikides. Nagu ka varasematel aastatel olid suurema maksete koondmehhuga maismaasõidukite kindlustus ja varakindlustus, vastavalt 89 miljonit ja 76 miljonit eurot (joonis 57). Reisikindlustuse²⁹ maksete maht kasvas 11 miljonilt 12 miljoni euroni. Viimastel aastatel üha populaarsemaks muutunud haiguskindlustuse maksete³⁰ maht ei ole eelmise aasta müüki siiski ületanud, jäädes statistikaameti andmetel 8 miljoni euro juurde. Tegu on riikliku ravikindlustussüsteemi täiendava kindlustusega, mille töödaja sõlmib oma töötajate kasuks.

Turu jaotus kindlustusmaksete järgi (neli suurimat turuosalist):

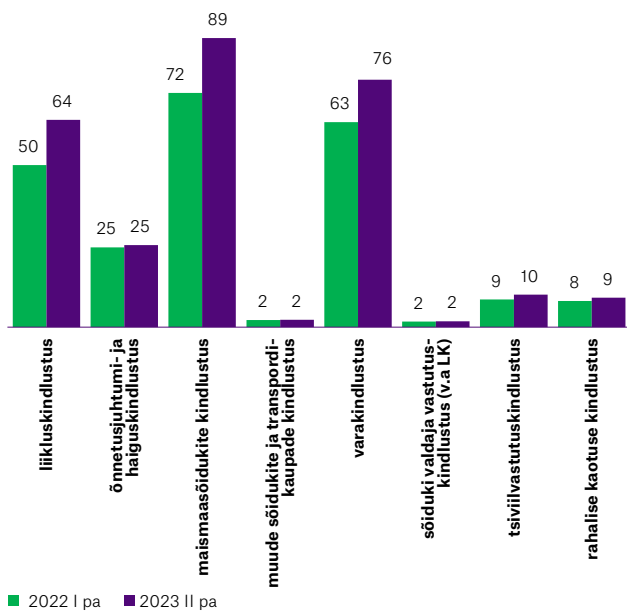
Swedbank P&C Insurance	17%
IF P&C Insurance AS	17%
ERGO Insurance	16%
AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal	16%

Sõlmitud lepingute arv: 1 728 126

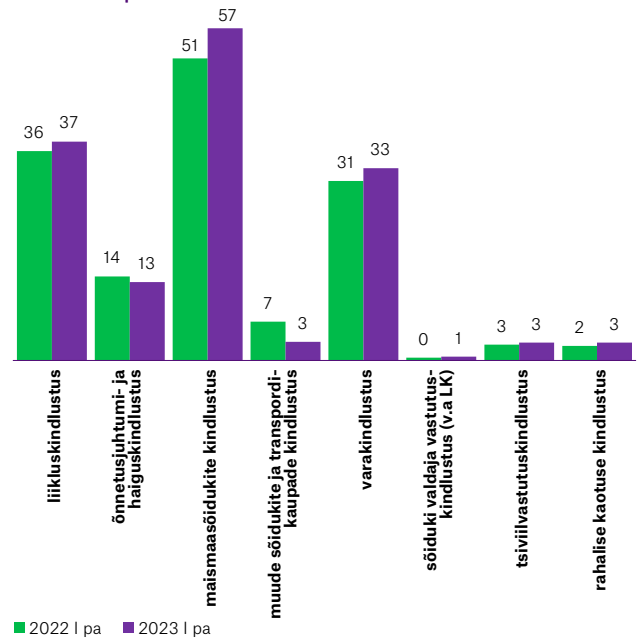
Teenuse maht: 2023. a esimesel poolel koguti kindlustusmaksid 278 miljonit euro eest

Erinevalt maksetest kasvas väljamakstud hüvitiste kogusumma vähe, vaid 4%, ja ulatus 150 miljoni euroni. Aasta varem oli hüvitiste maht 144 miljonit eurot. Kõige suurem osa hüvitistest maksti maismaasõidukite kindlustuses (57 miljonit eurot) ja liikluskindlustuses (37 miljonit eurot) (joonis 58).

Joonis 57. Kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa mln eurodes

Joonis 58. Väljamakstud hüvitised kahjukindlustuse liikide kaupa mln eurodes

²⁷ Kahjukindlustuse andmed hõlmavad ainult Eestis sõlmitud lepinguid ega sisalda Eesti kindlustusseltside sõlmitud lepinguid välisriikides filiaalides.

²⁸ Kindlustusmaksete ja väljamakstud hüvitiste andmed on võetud statistikaametist.

²⁹ Reisikindlustus on näidatud õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse all.

³⁰ Haiguskindlustus on näidatud õnnetusjuhtumite ja haiguskindlustuse all.

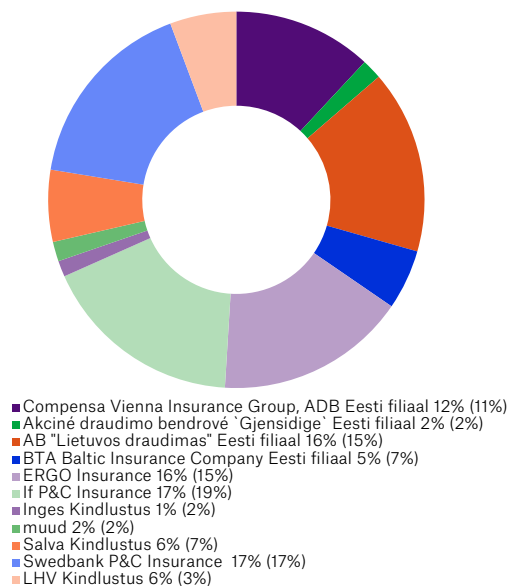
Kindlustusandjad

Suurimad muutused kahju-kindlustusseltside turu jaotuses 2023. aasta esimesel poolel toimusid LHV Kindlustuse, If P&C Insurance'i ja BTA Baltic Insurance Company Eesti filiaali puhul. LHV Kindlustuse turuosakaasvas 3%lt 6%le, kuid If P&C Insurance'i turuosakaas vähenes 19%lt 17%le ja BTA Baltic Insurance Company Eesti filiaali turuosakaas vähenes 7%lt 5%le (joonis 59).

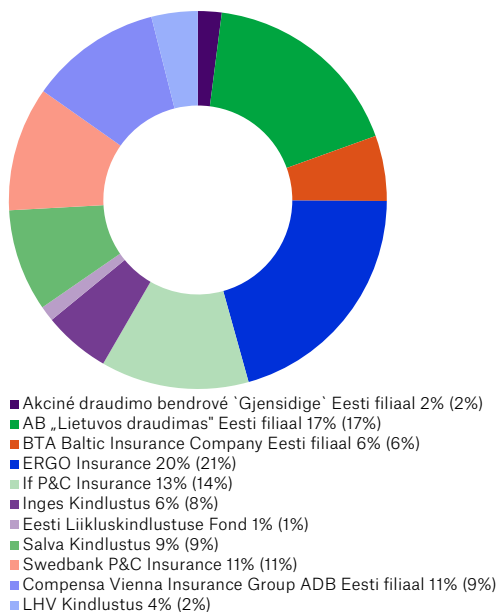
Suurimate turuosadega olid Swedbank P&C Insurance ja If P&C Insurance (mõlemal 17%). Neile järgnesid ERGO Insurance ja AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal, mõlemad 16% turuosaga.

Toodete arvestuses olid suurimad turuosad maismaasõidukite kindlustuses If P&C Insurance'il, AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaalil ja Swedbank P&C Insurance'il, kõigil kolmel 19%. Varakindlustuses oli kõige suurem turuosakaas If P&C Insurance'il, 22%. Liikluskindlustuses kuulus suurim turuosakaas, 20%, ERGO Insurance SE-le.

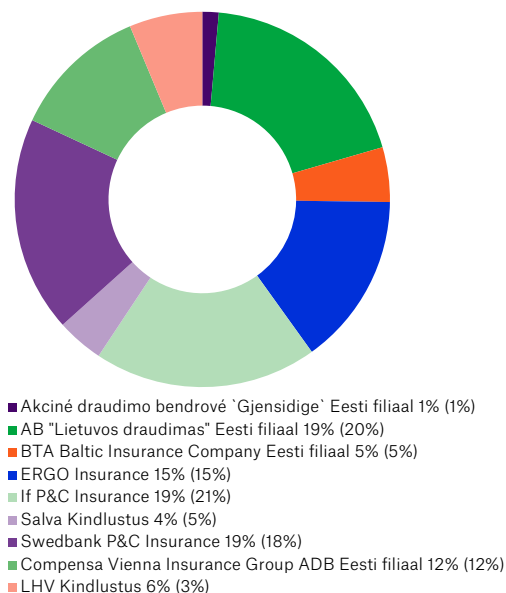
Joonis 59. Kahjukindlustusseltside turu jaotus 2023 I pa laekunud kindlustusmaksete järgi (sulgudes 2022 I pa)

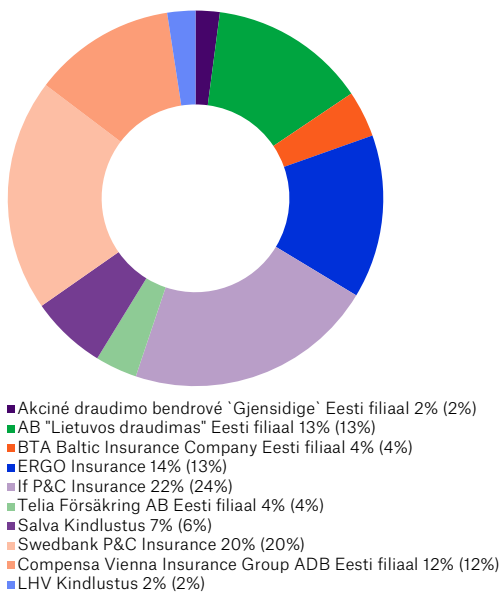
Joonis 60. Liikluskindlustuse turu jaotus juuni 2023 seisuga (sulgudes juuni 2022)

Joonis 61. Maismaasõidukite kindlustuse turu jaotus 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

Joonis 62. Varakindlustuse turu jaotus 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

9.3. KAHJUKINDLUSTUST VAHENDAVID KINDLUSTUSMAAKLERID

Vahendatud kindlustusmaksed

Eestis registreeritud kindlustusmaaklerid vahendasid 2023. aasta esimesel poolel kahjukindlustuslepingute makseid 111 miljoni euro³¹ eest ehk 15% rohkem kui aasta varem (2022. aasta esimesel poolel 96 miljonit eurot). Vahendatud lepingute arv kasvas 6014 võrra 380 472 lepinguni.

Nagu ka varasematel perioodidel oli maaklerite vahendatud kindlustusmaksete mahu järgi suurim kindlustusliik maismaasõidukite kindlustus, kus kindlustusmakseid vahendati 30 miljoni euro ulatuses (joonis 63). Teine oli liikluskindlustus, mille maksete maht oli 26 miljonit eurot. Varakindlustuses vahendati kindlustusmakseid 22 miljoni euro eest.

Eesti kindlustusmaaklerid vahendavad nii Eesti kui ka välisriikide kindlustusseltside lepingute makseid. Esimesel poolaastal moodustasid 82% ehk 91 miljonit eurot kõigist maaklerite vahendatud kindlustusmaksetest Eesti kindlustusseltside omad ning 18% ehk 20 miljonit eurot välisriikide kindlustusandjate omad. Välisriikide kindlustusseltside lepingutest kuulus suurim osa raudtee-, õhu- ja veesõidukite ning transporditavate kaupade kindlustusele (9 miljonit eurot). Neile järgnesid rahalise kaotuse kindlustus (5 miljonit eurot) ja tsiviilvastutuskindlustus (3 miljonit eurot).

Maaklerite osatähtsus Eesti kindlustusandjate müüginahus mõnevõrra kasvas, 32%lt 33%le. Siiski on see näitaja viimaste aastatega vähenenud: näiteks 2016. aastal vahendati maaklerite kaudu 39% Eesti kindlustusandjate kahjukindlustuse maksetest.

Toodete vaates oli maaklerite osakaal suurim, 70%, raudtee-, õhu- ja veesõidukite kindlustuses (2022. aasta esimesel poolel 68%) (joonis 64). Liikluskindlustuses vahendati maaklerite kaudu 40% Eesti seltside maksetest. Teistes liikides jäi maaklerite osakaal enamasti vahemikku 24–38% Eesti seltside maksetest.

Turujaotus kindlustusmaksete järgi (kolm suurimat turuosalist):

IIZI Kindlustusmaakler	30%
Marsh Kindlustusmaakler	14%
Howden Kindlustusmaakler	7%

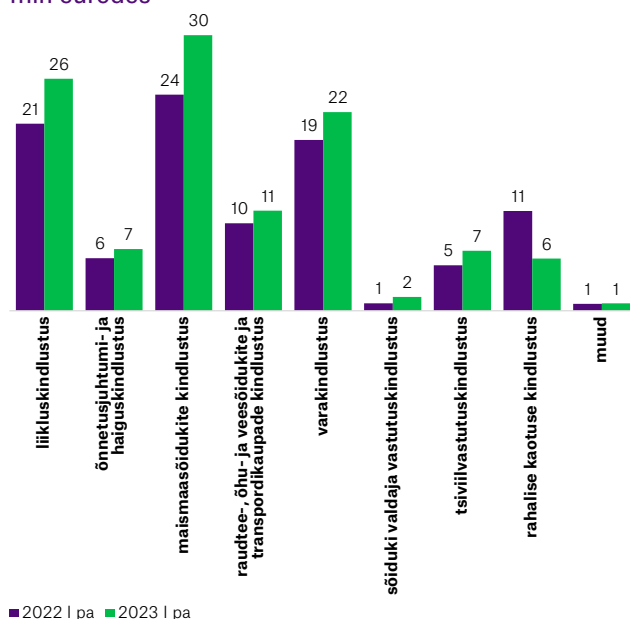
Kliente:

380 472 vahendatud lepingut

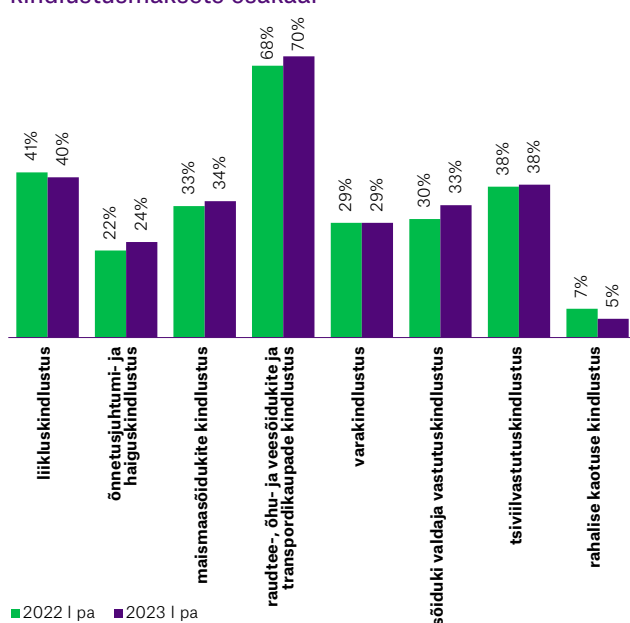
Teenuse maht:

2023. a esimesel poolel vahendati kindlustusmakseid 111 miljoni euro väärtuses

Joonis 63. Kindlustusmaaklerite kaudu laekunud kindlustusmaksed kahjukindlustuse liikide kaupa mln eurodes

Joonis 64. Kindlustusmaaklerite kaudu vahendatud Eestis tegutsevate kindlustusseltside kindlustusmaksete osakaal

31 Lisaks kindlustusandjate lepingutele vahendasid maaklerid välismaiste edasikindlustusandjate lepinguid, mida siinne ülevaade ei hõlma. Nende kindlustusmaksete maht oli 2023. aasta esimesel poolel 0,3 miljonit eurot.

Kindlustusmaaklerid

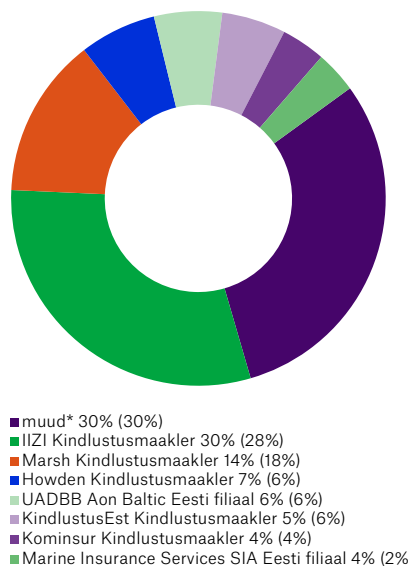
Kahjukindlustuslepinguid vahendasid 2023. aasta esimesel poolel 40 kindlustusmaaklerit. Samas jaguneb valdav osa turust väga väikese arvu maaklerite vahel: 76% kindlustusmaksetest oli 10 maakleri vahendada (joonis 65). 21 maakleri turuosa jäi alla 1%.

Suurimate turuosadega olid maksete järgi IIZI Kindlustusmaakler (30%) ja Marsh Kindlustusmaakler (14%). Neile järgnesid Howden Kindlustusmaakler (endine nimi CHB Kindlustusmaakler) (7%) ja UADBB Aon Baltic Eesti filiaal (6%).

Liikluskindlustuses, maismaasõidukite kindlustuses, vara-kindlustuses ja reisikindlustuses kuulus suurim osa vahendatud maksetest IIZI Kindlustusmaaklerile, vastavalt 52%, 31%, 24% ja 45%. Raudtee-, õhu- ja veesõidukite kindlustuses oli suurim turuosa Marine Insurance Services SIA Eesti filiaalil ja Kominsur Kindlustusmaakleril, mõlemal 26%.

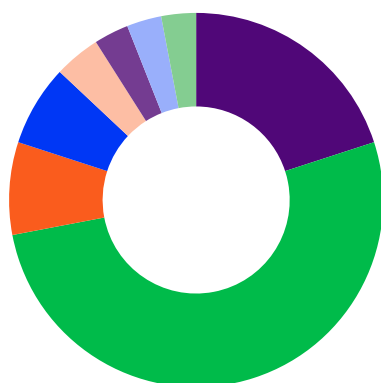
2023. aasta esimesel poolel said kahjukindlustusmaaklerid vahendustasusid 15,7 miljonit eurot (aasta varem 13,4 miljonit eurot). 90% vahendustasude summast teenisid 16 kindlustusmaaklerit 40st.

Joonis 65. Kindlustusmaaklerite turu jaotus kahjukindlustuse maksete järgi 2023 I pa (sulgudes 2022 I pa)

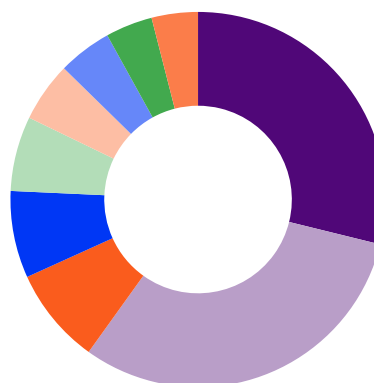
* Muude kahjukindlustust vahendavate kindlustusmaaklerite turuosad jagunevad järgmiselt: OÜ ABC Kindlustusmaaklerid 2,79%, AS Vandeni Kindlustusmaaklerid 2,73%, Vagner Insurance Broker AS 2,59%, Adel Kindlustusmaaklerid OÜ 2,43%, AS Smart Kindlustusmaakler 2,36%, Fix Kindlustusmaakler OÜ 2,21%, Coop Kindlustusmaakler AS 2,13%, OÜ Kindlustusmaakler Tiina Naur 2,08%, Optimal Kindlustusmaakler OÜ 1,69%, GrECo Specialty GmbH Eesti filiaal 1,56%, NB Kindlustusmaakler OÜ 1,45%, Ultima Kindlustusmaakler OÜ 1,29%, OÜ TIIB Kindlustusmaakler 0,90%, 1Kindlustusmaakler OÜ 0,85%, Pro Kindlustusmaakler OÜ 0,83%, InPro Insurance Brokers OÜ 0,68%, Foxtall Kindlustusmaakler OÜ 0,55%, Cachet Insurance Broker OÜ 0,48%, OÜ Marks ja Partnerid Kindlustusmaaklerid 0,48%, FS Kindlustusmaakler OÜ 0,34%, Lõuna Kindlustusmaakler OÜ 0,33%, Avor Kindlustusmaakler OÜ 0,26%, Clemenc Kindlustusmaakler OÜ 0,20%, AVC Advisory Kindlustusmaakler OÜ 0,14%, Premium Kindlustusmaakler OÜ 0,11%, Northern1 Insurance Solutions Kindlustusmaakler OÜ 0,06%, AID Kindlustusmaakler OÜ 0,04%, Vector Kindlustusmaakler OÜ 0,03%, Direct Kindlustusmaakler OÜ 0,03%, Herrmann, Huebner & Partner Insurance Broker OÜ 0,01%, Allier Kindlustusmaakler OÜ 0,01%, Mede Kindlustusmaakler OÜ 0,004% ja EURORISK Kindlustusmaakler OÜ 0,002%.

Joonis 66. Kindlustusmaaklerite turu jaotus liikluskindlustuses 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

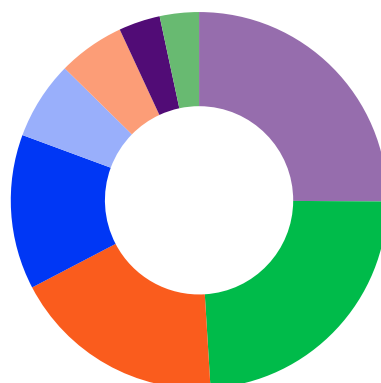
- muud 20% (22%)
- IIZI Kindlustusmaakler 52% (52%)
- KindlustusEst Kindlustusmaakler 8% (8%)
- UADBB Aon Baltic Eesti filiaal 7% (6%)
- Howden Kindlustusmaakler 4% (4%)
- Marsh Kindlustusmaakler 3% (2%)
- Vagner Insurance Broker 3% (3%)
- Fix Kindlustusmaakler 3% (3%)

Joonis 67. Kindlustusmaaklerite turu jaotus maismaasõidukite kindlustuses 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

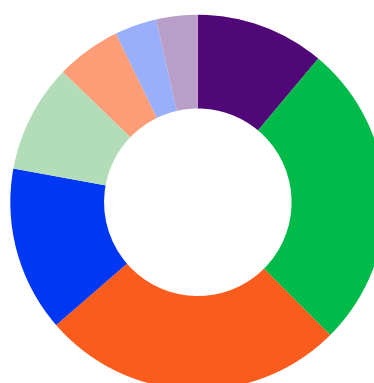
- muud 29% (27%)
- IIZI Kindlustusmaakler 31% (35%)
- KindlustusEst Kindlustusmaakler 8% (10%)
- Howden Kindlustusmaakler 8% (8%)
- Smart Kindlustusmaakler 6% (7%)
- Kindlustusmaakler Tiina Naur 5% (2%)
- Coop Kindlustusmaakler 5% (3%)
- Marsh Kindlustusmaakler 4% (4%)
- Aadel Kindlustusmaaklerid 4% (4%)

Joonis 68. Kindlustusmaaklerite turu jaotus varakindlustuses 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

- muud 25% (28%)
- IIZI Kindlustusmaakler 24% (21%)
- Marsh Kindlustusmaakler 18% (18%)
- Howden Kindlustusmaakler 13% (13%)
- UADBB Aon Baltic Eesti filiaal 7% (7%)
- Vandeni Kindlustusmaaklerid 6% (5%)
- KindlustusEst Kindlustusmaakler 4% (4%)
- Aadel Kindlustusmaaklerid 3% (4%)

Joonis 69. Kindlustusmaaklerite turu jaotus raudtee-, õhu- ja veesõidukite kindlustuses 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

- muud 11% (17%)
- Marine Insurance Services SIA Eesti filiaal 26% (20%)
- Kominsur Kindlustusmaakler 26% (26%)
- GrECo Specialty GmbH Eesti filiaal 14% (22%)
- Vandeni Kindlustusmaaklerid 9% (9%)
- Foxtall Kindlustusmaakler 6% (3%)
- IIZI Kindlustusmaakler 4% (2%)
- ABC Kindlustusmaaklerid 4% (1%)

10. MAKSEASUTUSTE MAKSETEENUSED

2023. aasta esimesel poolel vahendasid makseasutused makseid 386 miljoni euro ulatuses (aasta varem 302 miljonit eurot). Kokku tehti 6,2 miljonit makset (aasta varem 4,3 miljonit makset) (joonis 70).

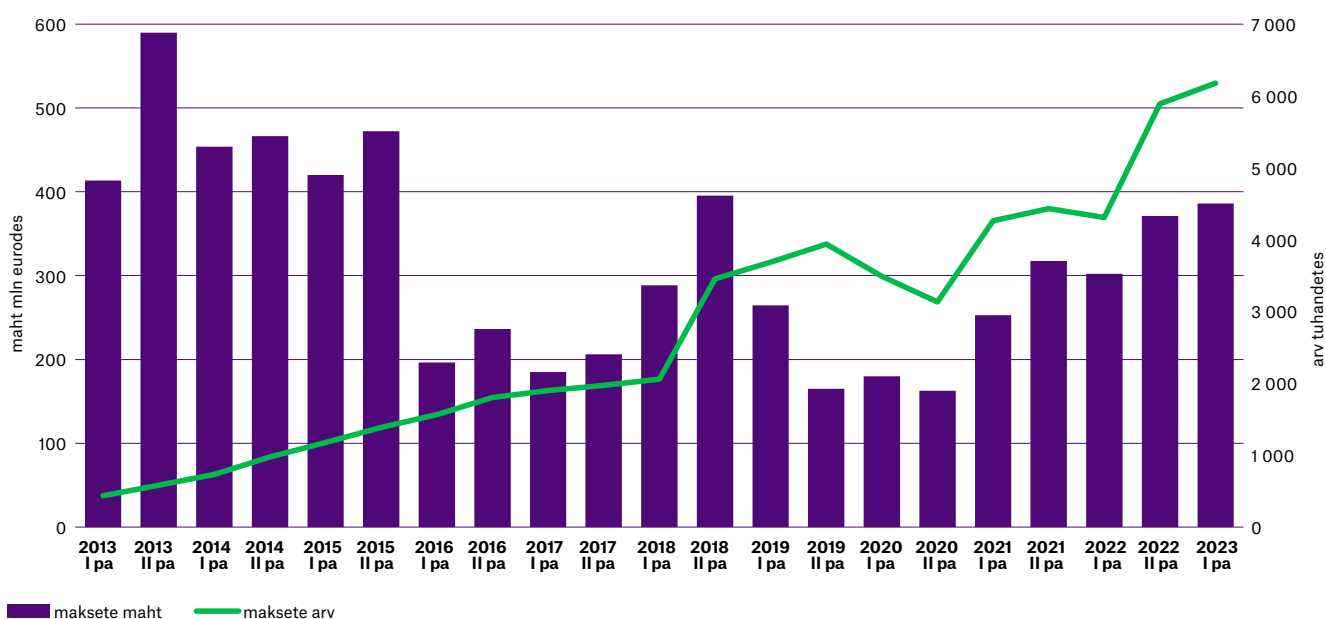
Makseasutuste maksete maht moodustab kõikidest riigisestest maksetest alla poole protsendi. Eesti Panga andmetel ulatus pankade riigisiseste maksete maht 2023. aasta esimesel poolel 113 miljardi euroni.

Turu jaotus maksete mahu järgi (kolm suurimat turuosalist):

Maksekeskus	40%
Wallester	22%
Ühisarveldused	19%

Teenuse maht: 386 miljonit eurot
Maksete arv: 6,2 miljonit

Joonis 70. Makseasutuste maksete maht ja arv poolaastas

Maksete mahu järgi oli 2023. aasta esimesel poolel makseasutuste turuliider Maksekeskus (40% kõikidest maksetest). Talle järgnesid Wallester (22%) ja Ühisarveldused (19%) (joonis 71). Ka maksete arvu poolest kuulus suurim turuosa Maksekeskusele, kes vahendas 61% kõigist maksetest.

Joonis 71. Makseasutuste turu jaotus 2023. a juuni seisuga (sulgudes 2022. a juuni)

